

Norling, Dag
John Collets Alle 46
0852 Oslo.

Apost

"Hamro Patrika"

Norge-Nepal Foreningen
c/o Gry O. Lama
Sørhalla 1
1344 Haslum

MEDLEMSKONTINGENT:

Enkeltmedlem	kr 100,-
Familie	kr 150,-
Organisasjon	kr 300,-

Postgirokonto: 0802 420 2438

Program for møtet 3. desember 1998

- Saker på ekstraordinært årsmøte: Godkjenning av årsberetning, regnskap, vedtektsendringer, nytt styre og nye kontingentsatser.
- Hanna Havnevik (Phd.) holder lysbildeforedrag om klosterkultur i Himalaya.
- Hans Weisethaunet holder foredrag om musikk og kaste i Nepal. Han har skrevet doktoravhandling om Gaine-kasten og disse omreisende musikernes liv og musikk - spesielt musikkens betydning i et kulturelt, antropologisk, lokalhistorisk og rituelt perspektiv. Hans presenterer også sin CD «The Real Folk Music of Nepal» og viser deler av en nyprodusert film om Gaine-musikeren Ram Saran Nepali.
- Kaker, kaffe/te, salg og utlodning.

Vel møtt i Norge - Nepal foreningen!

Nr. 5. november 1998

Velkommen til fellesmøte
med Den Norske Tibetkomité
i Norge-Nepal foreningen
torsdag 3. desember 1998 kl. 19⁰⁰
i Bygdelagssamskipnadens hus
Nordahl Brunsgate 22, Oslo

Lysbildeforedrag v/Hanna Havnevik:
«Klosterkultur i Himalaya»

Foredrag v/Hans Weisethaunet:
«Musikk og kaste i Nepal»

10 minutters ekstraordinært årsmøte

Neste møte blir torsdag 25. februar 1999

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE

Navn	Adresse	Telefon og faks	
		Jobb	Privat
Ingela Flatin (leder)	Tangenavn. 204, 1450 Nesoddtangen	64 94 98 26 faks. 64 94 07 60	66 91 29 08
Nikolai Arnø (kasserer)	Fossekallen 32, 3034 Drammen	32 24 64 13	32 81 86 39
Cathrine Reid (sekretær)	Røa terrasse 6, 0755 Oslo		22 50 09 95
Kirsten I. Greiner (redaktør)	Landingsvn. 84, 0767 Oslo		22 14 11 01 faks. 22 14 11 01
David Durkan	Lars Muhles vei 10, 1300 Sandvika		67 56 56 34
Christine Engen	Haxthausensgt. 1, 0263 Oslo		22 44 42 04 92 210 057
Anuradha Gurung	Kristian Køllesvei 7, 1335 Snarøya		911 49 347
Chandika Olsen	Sandefjordgt. 3 d, 0464 Oslo		22 18 00 45
Narendra Kumar Shitaula	Kringsjå stud.by 1357, Sognsvn. 218, 0864 Oslo		22 18 79 51
Sigrun Eide Ødegård	Pilestredet 103, 0358 Oslo	22 77 99 44	90 982 846

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET

Roy Friis (revisor)	Peiskrokvn. 8, 1482 Nittedal	22 93 71 04	67 07 69 08
Wenche Fossum (valgkomite)	Bjørnestupet 25, 1453 Bjørnemyr	66 91 68 77	
Thronn Berge Larsen (valgkomite)	Dannevigsvn. 12, 0463 Oslo		22 71 98 73

Hamro Patrika er Norge-Nepal Foreningens avis som utkommer fire-fem ganger i året. Kontakt foreningens styre hvis du har spørsmål eller ønsker informasjon.

*Styret ønsker medlemmene
og andre Nepal-interesserte
en fin jul og et godt nytt år*

Husk at vi har nye møtelokaler!

Referat fra møtet 28. oktober

Kirsten I. Greiner

På grunn av kommunikasjonssvikt og forsinket Hamro Patrika var kun ni personer tilstede på årsmøtet 28. oktober. Foruten sittende og nye styremedlemmer, kom foredragsholder Anne Horgheim og to andre personer. Styret velger derfor å gjennomføre et ti minutters ekstraordinært årsmøte på møtet 3. desember. Se side 3 for ytterligere informasjon om dette.

Anne Horgheim holdt foredrag om tuberkulosekontroll i Nepal. Anne har arbeidet i Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke (LHL) siden 1992 og tilbrakte de to første årene som koordinator i et opplysningsprogram for tuberkulose i Øst-Terai. Hun reiser regelmessig til Nepal for å følge opp programmet.

På verdensbasis har 20 millioner mennesker tuberkulose og 95% av disse bor i u-land. Sykdommen opptrer gjerne der man har en kombinasjon av dårlig infrastruktur på helsesiden, få ressurser og manglende kunnskap og opplysning. Hvert år dør 3 millioner og det registreres 8 millioner nye tilfeller. Ifølge WHO er tuberkulose den sykdommen som tar livet av flest mennesker i verden. Likevel er kun en liten andel av internasjonal bistand rettet mot tuberkulosekontroll. Bekjemping av både diaré, aids, malaria, tropiske sykdommer og spedalskhet tildeles flere bistandskroner enn tuberkulosekontroll, til tross for adskillig færre tilfeller.

Tuberkulose er en infeksjonssykdom forårsaket av tuberkel-basiller. Omtrent 10% av alle smittede utvikler sykdommen. Man kan få tuberkulose i enhver kroppsdel unntatt tennene. Sykdommen setter seg gjerne i lungene først og fører til hoste, feber og avkrefning hvis den blomstrer opp. Mange engster seg for å komme nær tuberkulosepasienter. Isolasjon fra lokalsamfunnet er vanlig. Lungetuberkulose smitter som influensa (dråpesmitte), men hvis sykdommen setter seg andre steder i kroppen, er pasienten ikke smittefarlig.

LHL ble startet som Tuberkuloses Hjelpeorganisasjon i 1943. I Norge døde 200.000 av tuberkulose fra 1900 til 1950 da man fikk effektive behandlingsmetoder. Omlag 300 personer har tuberkulose i dag og halvparten av dem er eldre som gjerne får en oppblussing når de blir syke i andre sammenhenger. LHL er engasjert i Russland og støtter tuberkuloseprogrammer i Senegal, Namibia, Sudan og Nepal. LHL regner med 27.000 tuberkulosesmittede i Nepal. Vaksineringsprogram kan innvirke til at f.eks. barn ikke får de mest alvorlige typene, men vaksinen har begrenset effekt og gir ingen garanti mot sykdommen. Fler-resistent tuberkulose finnes i Nepal, men utgjør en liten prosent av det totale bildet. Terai og andre lavlandsområder har flest tuberkulosestilfeller. Her er de største befolkningskonsentrasjonene der mennesker bor tett på hverandre og lufta er mer

stinn og stillestående. Sola tar knekken på tuberkel-basiller, mens god ventilasjon og utluftning i hus minsker sjansen for å bli smittet.

I Terai samarbeider LHL med nasjonale og lokale myndigheter, samt med Britain Nepal Medical Trust. Organisasjonen prøver også å få til et samarbeid mellom moderne medisinske personell og representanter for de tradisjonelle behandlingsmetodene. LHL skal være operatør for NORAD i forbindelse med sistnevntes støtte til tuberkulosekontroll i Nepal. Da LHL startet sitt engasjement i Nepal, ønsket de en **nasjonal** satsing; det var viktig med politisk vilje til å bekjempe tuberkulose i **hele** landet. Nepalesiske myndigheter har forsøkt å integrere tuberkulose-bekjempelse i det nasjonale helsestellet. I 1995 inngikk LHL et samarbeid med Nepal's helsedepartement som legger opp til et nasjonalt tuberkuloseprogram innenfor det offentlige helsevesenet.

Folk får grunnleggende informasjon og opplysning på helsestasjonene. Det er nå 36 tuberkulosesentre knyttet til helsestasjonene i Nepal. Hvert senter har tre subsentre. Med åtte måneders behandling til 100 norske kroner, blir en tuberkulose-pasient helt frisk i Nepal. For å unngå resistens ved avbrutt behandling, er man i ferd med å innarbeide et system der pasientene må komme til helsestasjonen hver dag de første to månedene. Arbeidet med tuberkulosekontroll ble startet de «enkleste» stedene, der sjansen for å lykkes var størst. Tanken var å sikre suksess, for senere å utvide programmet. Nå igansettes programmet også i landsbyer i åsene. Ved slik utvidelse støter man imidlertid på et dilemma: tuberkulosekontrollen bør være desentralisert for å nå flest mulig, men den må ikke bli så desentralisert at man ikke klarer å organisere programmet.

Mange nepalesiske og utenlandske NGOer jobber med tuberkulose i Nepal og nepalesiske myndigheter har vært flinke til å bruke disse NGOene bl.a. til å koordinere arbeidet. Nepals turbulente politiske forhold har imidlertid vært problematiske fordi hyppige regjeringsskifter har medført bytting av helsepersonell og dermed påvirket kontinuiteten i tuberkuloseprogrammet.

Ekstraordinært årsmøte 3. desember

 Kirsten I. Greiner

Foruten styret og foredragsholder, var to medlemmer tilstede på årsmøtet 28. oktober. Styret fant det dermed ikke korrekt å godkjenne årsberetning eller regnskap, ei heller å votere over vedtektsendringer og kontingentforhøyelse eller velge nytt styre. Derfor gjennomfører vi et ti minutters ekstraordinært årsmøte på møtet 3. desember. Vi presenterer årsberetning og regnskap på sidene 5-8 i dette Hamro Patrika. På møtet 3. desember gjennomgår vi ikke disse en gang til, men alle som har innvendinger kan ytre seg før en eventuell godkjenning. Forslag til vedtektsendringer og kontingentforhøyelse presenterte vi i forrige HP (HP 1998:4, sidene 3 og 4). På møtet 3. desember voterer vi over disse forslagene uten ytterligere gjennomgang. Foreningens vedtekter vil trykkes i sin helhet i Hamro Patrika 1999:1. Det nye styret - eller forslag til sådant - presenteres på side 4 i dette Hamro Patrika og voteres over på møtet 3. desember. Vi beklager feil og forsinket informasjonen angående dato for det opprinnelige årsmøtet.

Det nye styret

Ingela Flatin (26): Cand. mag. fra USA; filosofi med matematikk og geologi som støttefag. Hovedfagsstudier i naturforvaltning ved Norges Landbrukshøgskole i Ås (NLH). Feltarbeid i fem måneder nord for Kathmandu. Vært tilbake i Nepal senere. Arbeidet som forskningsassistent og studiekoordinator ved NLH. Medlem av foreningen siden 1996. Sittet i styret to år, hvorav ett år som sekretær og ett år som leder. Velges påny som leder desember 1998.

Kirsten I. Greiner (33): Studerer statsvitenskap hovedfag; internasjonale miljøforhandlinger med vekt på klima, ozon og Nord-Sør problematikk. Studier innen samfunns- og ressursgeografi, samt markedsføring. Vært to ganger i Nepal. Medlem av foreningen siden 1989. Sittet i styret fem år, hvorav fire som redaktør. Velges til nestleder desember 1998.

Gry Ottersen Lama (29): Jobber som sekretær i Bærum kommune. Hovedfag sosialantropologi; tilsammen to års feltarbeid om humor blant munk og nonner i Nepal. Gift med nepaleser. Velges inn i styret som kasserer desember 1998.

Anuradha Gurung (30): Arbeider med bygg/data, etter utdanning som sivilingeniør innen bygg/data/produktutformingsteknikk. Opprinnelig fra landsbyen Tamagi nordvest for Pokhara, men kom til Norge som 14-åring. Vært tilbake i Nepal flere ganger. Medlem av foreningen siden starten i 1984. Kom inn i styret januar 1997 og ble formelt valgt inn høsten 1997. Velges til redaktør desember 1998.

Cathrine Reid (33): Jobber i legemiddelindustrien. Utdannet innen jus og eksportmarkedsføring. Vært to ganger i Nepal som turist. Medlem av foreningen siden 1993. Sittet i styret to år, hvorav ett år som sekretær. Velges påny som sekretær desember 1998.

Christine Engen: Studerer sosialantropologi og arbeider som reiseleder i Sør-Asia. Vært i Nepal flere ganger. Sittet ett år i styret.

Narendra Shitaula (31): Studerer mikroelektronikk hovedfag (data og kommunikasjon) og arbeider som informasjonssekretær. Fysikk-studier fra Kathmandu. Opprinnelig fra Biratnagar i Nepal. Har bodd syv år i Norge. Medlem av foreningen siden 1997. Sittet i styret ett år.

Tove C. Kittelsen (36): Jobber i Norges Blindeforbunds internasjonale avdeling med ansvar for bistandsprosjekter i Asia. Utdannet sosialantropolog. Vært i Nepal flere ganger, bl.a. i forbindelse med 10 mnd. feltarbeid blant Rana Tharu folket i sørvestre Nepal. Medlem av foreningen siden 1989. Sittet ett år i styret (1995-96), og velges inn igjen desember 1998.

Berit Knudsen: Jobber i Redd Barna som koordinator for Sentral- og Øst-Europa. Arbeidet som assisterende stedlig representant for Redd Barna i Nepal 1995-98 og som koordinator for Asia 1991-95. Utdannet sosialarbeider. Velges inn i styret desember 1998.

Ingela og Cathrine er på valg i år. Begge stiller til gjenvalg i sine verv som henholdsvis leder og sekretær. Kirsten, Anuradha, Christine og Narendra er ikke på valg i år. Kirsten er foreslått som nestleder og Anuradha som redaktør. Gry Ottersen Lama, Tove C. Kittelsen og Berit Knudsen stiller til valg som nye styremedlemmer. Gry er foreslått som kasserer. Wenche Fossum og Thord Berge Larsen fortsetter i valgkomitéen. Forslagene voteres over på møtet 3. desember 1998.

Årsberetning Norge-Nepal Foreningen

31.10.97 - 29.10.98

Leder: Ingela Flatin*
Kasserer: Nikolai Arnø*
Redaktør: Kirsten I. Greiner
Sekretær: Cathrine Reid*
Anuradha Gurung
Chandika Olsen**
Sigrun Eide Ødegård**
David Durkan*
Christine Engen
Narendra Shitaula

* Personer som er på valg i år

** Personer som trekker seg fra styret

Personer med verv utenfor styret:

Revisor: Roy Friis

Valgkomité: Thrond Berge Larsen

Valgkomité: Wenche Fossum

Det har vært avholdt 7 styremøter og 5 medlemsmøter

Norge-Nepal Foreningens medlemmer:

Enkeltmedlemmer: 153 Familier: 37 Organisasjoner: 14

MEDLEMSMØTER

4. desember 1997

Fellesmøte med Den Norske Tibetkomité. David Durkan holdt lysbildeforedrag fra Rolwaling-dalen i Nepal. For Tibetkomitéen holdt Amund Sinding-Larsen foredrag om arkitektur i Tibet.

70 personer tilstede. Invitasjon til møtet i HP 1997:5

26. februar 1998

Daal-bhaat møte. Chandika Olsen i spissen for kokkegjengen fra styret - med god hjelp fra bl.a. Anuradha Gurung. Øystein Berg viste lysbilder fra sin reise i Nepal høsten 1997 (tur til Langtang Himal, Nagarkot og Chitwan).

65 personer tilstede. Invitasjon til møtet i HP 1998:1

23. april 1998

Lysbildeforedrag ved Ola Brekke som jobbet fem år for Statkraft i Nepal. Fokus på utbyggingen av Khimti-anlegget.

25 personer tilstede. Invitasjon til møtet i HP 1998:2

16. september 1998

Lysbildeforedrag ved Cathrine Reid; "Tordendragens rike - et besøk til Bhutan", om kultur, natur og reiseopplevelser fra en tur våren 1998. Den bhutanesiske folkemusikeren Jigme Drukpa (hovedfagsstudent i musikk ved Universitetet i Bergen) underholdt med bhutanesisk musikk, sang og dans.

35 personer tilstede. Invitasjon til møtet i HP 1998:3

28. oktober 1998

Årsmøte: Ikke beslutningsdyktig årsmøte pga. få medlemmer tilstede. Gjennomgang av årsberetning, regnskap og vedtektsendringer. Diskusjon av kontingentforhøyelse. Midlertidig valg av nye styremedlemmer. Endelig valg til styret og godkjenning av årsberetning, regnskap, vedtektsendringer og kontingentforhøyelse på ekstraordinært årsmøte 3. desember 1998.

Anne Horgheim fra Landsforeningen for Hjerne- og Lungesyke holdt foredrag om tuberkulosekontroll i Nepal.

9 personer tilstede. Invitasjon til møtet: Feil dato oppgitt i HP 1998:3. HP 1998:4 med korrekt dato ankom medlemmene dagen for årsmøtet.

ANNEN VIRKSOMHET

Januar: Foreningen deltok på **reiselivsmessen** på Sjølyst. I tillegg til å besvare spørsmål fra publikum, solgte vi brosjyren «til nepal?», distribuerte innmeldingsblanketter og informerte om foreningen.

Mars: Nepals **ambassadør** Singha B. Basnyat i Norges. Han var i audiens hos Kong Harald og deltok i møter med bl.a. Statkraft og UD. Norge-Nepal Foreningen v/Anuradha møtte Basnyat under en **mottakelse** på Grand Hotel.

Mai: Den **nepalesiske landbruksministeren**, to parlamentarikere og en forretningsmann på Norges-besøk i forbindelse med et internasjonalt møte i Oslo. Foreningen v/Kirsten tilbrakte en dag med delegasjonen; **sightseeing** i Oslo. Flere fra styret spiste **middag** med delegasjonen på kvelden.

Juni: Marit Kleppa, tidligere leder av foreningen, holdt **middag** for en **gruppe nepalesere**; redaktøren av nepali Himal, to personer fra Mandala Book Point og to personer fra Ratna Pushtak Publishing House. Foreningen representert v/Anuradha og Kirsten.

August: **Plan International** Avdeling Norge holdt et **møte** der direktøren for Plan International Avdeling Nepal (Durval Martinez) informerte om deres arbeid i Nepal, spesielt i den hensikt å møte nåværende og potensielle faddere for nepalesiske barn. Cathrine, Anu og Ingela deltok og opplyste om Norge-Nepal Foreningen og vårt arbeid.

September: Kirsten holdt **foredrag** om Nepal for en gruppe ungdommer som i regi av **Redd Barnas CANN-program** (Child Advocacy Norway Nepal) skal på utdanningstur til Nepal. Sigrun holdt senere foredrag om Nepals historie for den samme gruppen.

Oktober: Kirsten holdt **foredrag** om Nepal for en gruppe NORAD-ansatte og journalister som skal til Nepal i regi av **NORAD** høsten 1998.

HAMRO PATRIKA

Det er utgitt fire nummer av Hamro Patrika hittil i år. Nummer fem kommer i november. Kirsten har fortsatt sitt utrettelige arbeid som redaktør, med unntak av HP 1998:3 der Ingela, Anu og Cathrine var gjesteredaktører.

BROSJYREN «TIL NEPAL?»

«til nepal?» ble sendt ut til omlag 400 organisasjoner, bedrifter, departementer og enkeltpersoner som har interesser i Nepal. I den forbindelsen utarbeidet Kirsten en base over de aktuelle stedene å sende brosjyren til. Anu omgjorde basen til etikett-format.

MØTELOKALER

Foreningen skiftet møtelokaler f.o.m. høsten -98. Lærerlaget var ikke lenger interessert i å leie ut i Wergelandsveien. Cathrine og Ingela fant et nytt lokale i Bygdslagssamskipnadens hus, Nordahl Brunsgate 22 i Oslo. Dette ble innviet 16. september og passet foreningens behov godt.

FORENINGENS ØKONOMI

Se regnskapet

For styret 28.10.98

Ingela Flatin, Leder

Kommentarer til regnskapet:

Foreningens økonomi er god.

Styret har valgt å holde inntekter fra salg av brosjyren «til nepal?» separat fra andre inntekter - delvis fordi vi betrakter disse pengene som en ekstra-inntekt og delvis fordi vi ønsker å benytte fondet til eventuelle og/eller spesielle utgifter som ikke inngår i den vanlige driften (eks. til å trykke opp informasjonsmateriell om foreningen/Nepal eller spare til å produsere ny brosjyre om noen år). Inntektene fra salg av brosjyren utgjør posten «Fond Til Nepal» under «Balanse». Fondet er nå på kr 6520, hvorav 1200 er inntekter overført fra forrige regnskapsår.

Posten «Gaver, honorar» under «Utgifter» omfatter enkle gaver til foredragsholdere o.l., samt bidrag til deres eventuelle reiseutgifter. Foreningen gir ikke honorar som sådan for foredrag.

Posten «Bevertning» under «Utgifter» er større enn posten «Bevertning» under «Inntekter». Det kan dermed se ut som om bevertningen går med tap. Årsaken til dette er at matpengene fra daal-bhaat møtet betales ved inngangen og dermed registreres under posten «Inngangspenger».

Årsregnskap for Norge-Nepal foreningen

Regnskapsperiode 17. 10 1997 - 28. 9 1998.

Inntekter	1997	1998
Kontingenter	17150,00	16800,00
Bevertning	2675,50	3339,00
Tilskudd	0,00	0,00
Renter på Postgiro	88,96	50,22
Salg	1300,00	5220,00
Inngangspenger	3830,00	4260,00
Loddsalg	3380,00	4290,00
Diverse	0,00	0,00

Sum inntekter	28424,46	33959,22
---------------	----------	----------

Utgifter		
Porto gebyrer	7172,00	5481,50
Rekvisita	0,00	0,00
Bevertning	3027,10	5018,00
Lokalleie	4400,00	3150,00
Gaver, honorar	2094,00	2750,00
Hamro Patrika	8573,50	7899,15
Diverse	6020,75	1397,76

Sum utgifter	31287,35	25696,41
--------------	----------	----------

Resultat	-2862,89	8262,81
----------	----------	---------

Balanse	1997	1998
Kasse	407,40	316,40
Postgiro	12568,77	14402,58
Fond Til Nepal		6520,00
Sum eiendeler	12976,17	21238,98
Gjeld	0,00	0,00
Egenkapital	12976,17	21238,98
Gjeld og egenkapital	12976,17	21238,98

28/9-98 (Viktor) Jørup

15/10-98
Regnskapet revidert
Bjørn Grims

Redaktøren takker for seg

Etter fire år som redaktør og atten numre av Hamro Patrika er det på tide å overlevere stafettpinne til andre. Jeg sier fra meg redaktør-vervet med et visst vemod, men ser fram til arlig å frigjøre halvannen måneders arbeidstid til å følge utviklingen i Nepal på andre mater. Jeg har satt stor pris på å få sitte som redaktør og verdsatt de frie tøylene gitt meg til å utforme Hamro Patrika slik jeg antok medlemmene ønsket avisen. Det har vært lærerike og kontaktskapende år.

Jeg ønsker å takke alle som har sendt materiale til Hamro Patrika. Takk også til de som har kommet med oppmuntrende ord, kommentarer og korrigeringer underveis. Tilbakemelding er viktig uansett fortegn. Av styremedlemmene fortjener Marit Kleppa og Anuradha Gurung en spesiell takk for utrettelig å ha stillt opp og hjulpet til med kopiering og andre oppgaver.

Anuradha overtar som redaktør fra 1999. Hun går inn i et morsomt og tidkrevende verv. Min oppfordring er at foreningens medlemmer støtter henne ved å gi tilbakemelding, samt sende egne bidrag og Nepal-stoff fra aviser, tidsskrifter og Internett. Slik får vi en god avis alle har glede av.

Jeg håper jeg har evnet å gi like mye til foreningens medlemmer som redaktørvervet har gitt meg.

 Kirsten Ingeborg Greiner

NYTT FRA NEPAL

 Kirsten I. Greiner

Nyvalg og kjølige parlamentariske forhold

Weekly Chronicle, 12-25.okt.1998 (*Sandhya Times* 20.okt., *Samakalin* 15.okt., *Bimarsha* 16.okt., *Nepalipatra* 16.okt., *Prakash* 12.okt., *Sambodhan* 16.okt., *Chalpal* 25.okt.), *Independent* 28.okt.1998 - Statsminister Girija Prasad Koirala (NC) har annonsert nyvalg i Nepal i april/mai 1999. Etter høstsesjonens avslutning vil antakelig parlamentet oppløses og endelig valgdato offentliggjøres. Nepali Congress (NC), som har regjeringmakten sammen med CPN-ML (ML), ber sine tilhengere om å starte arbeidet for et flertall i parlamentet. Koalisjonspartneren ML ønsket opprinnelig valget noe senere, men har godtatt avgjørelsen. Hovedopposisjonen CPN-UML (UML) er fornøyd med beslutningen. UML seiler for tiden i medvind, etter seier i lokalvalgene i elleve distrikter rett før Dasain. Et valg senere i 1999 ville innebære at erkerivalen ML fikk mer tid til å styrke sin partiorganisasjon. ML brøt ut av UML tidlig i 1998.

Ifølge Koirala akter ikke NC å inngå allianse med noe annet parti under valget. Samarbeidet med ML var avgjørende for å redde mindretallsregjeringen, men nå er ML til

liten nytte for NC. Idet valget ble annonsert, framstår ML mer som en byrde. NC innser at alliansen med ML kan hemme partiet og kanskje kastes ML ut av regjeringen i god tid før april/mai. Uenighet mellom koalisjonspartnerne har allerede kommet til uttrykk i media. Generalsekretæren i ML, Bamdev Gautam, sier at hans parti kan forlate regjeringen hvis samarbeidsavtalen mellom dem ikke oppfylles.⁽¹⁾

Den indiske ambassaden i Kathmandu ytrer ønske om at statminister Koirala bryter opp koalisjonen med ML. Også UML-president Man Mohan Adhikary og andre UML-ledere har rådet Koirala til å bli kvitt ML. UML uttaler at alliansen ellers kan skade forholdet mellom Nepal og India.⁽²⁾ Mye tyder på at ML begynner å ane konturene av en ensom tilværelse i skyggen. ML's generalsekretær har allerede foreslått en allianse mellom ML og UML, men UML-lederne har ikke tatt henvendelsen alvorlig. En slik allianse er ikke mulig ifølge UML. UML har dermed fått et lite overtak over ML og vil antakelig ikke tilgi utbryterne uten at de kommer krypende. På den annen side kan det hende at UML ikke vil gå glipp av muligheten til en dobbel seier; å såvidt ta til nade et ydmyket ML før valget og samtidig gi NC en hard kamp under valget. Dermed må kanskje NC kjempe mot en samlet venstreside likevel. Nominasjonsprosessen har ikke kommet i gang ennå. Visse forhold indikerer en begynnende konflikt internt i NC; Sushil Koirala skal foreta den foreløpige utvelgelsen av kandidater fra Koirala's leir, mens tidligere statsminister Sher Bahadur Deuba står for utvelgelsen av Bhattarai-gruppens kandidater.

Årets høstsesjon går over i historien som den lengste (113 dager) på åtte år. Imidlertid er den neppe en sesjon noen vil skryte av i ettertid. Parlamentet godkjente riktignok Local Autonomy Bill som anses å være det viktigste dokument etter grunnloven, men prosessen førte til smadring av parlamentets inventar og nevekamp mellom opposisjonen og regjeringen. UML-representantene mistet kontrollen og gikk til fysiske angrep. Partiet ville inkludere i lovforslaget en paragraf som førte til at politikere fratas sin posisjon dersom de forlater partiet de ble valgt for.

Speaker Ram Chandra Poudel erklærte til slutt Local Autonomy Bill for godkjent - uten den omstridte paragrafen og uten at man gjennomførte de korrekte parlamentariske prosedyrene. UML forsøkte å få Poudel fjernet fra sin stilling. Regjeringspartiene svarte med å presse Deputy Speaker Leela Shrestha Subba (UML) til å gå av. UML-president Man Mohan Adhikary sier Local Autonomy Act skal avskaffes når hans parti vinner majoriteten i parlamentet. UML fortsetter motstanden mot Speaker Poudel og truer med gatedemonstrasjoner hvis han ikke forlater vervet. Man er allerede igang med å mobilisere til protester mot både Local Autonomy Act, Poudel, dårligere økonomiske forhold, prisstigninger, korrupsjon og drap. UML angriper også rivalen ML ved å hevde at korrupsjonen har økt dramatisk etter ML's inntreden i regjeringen.

⁽¹⁾ Redaktørens kommentar: I og med at NC nå har liten nytte av ML, frykter NC neppe at ML skal gjøre alvor av trusselen om å forlate regjeringen. Imidlertid vil et brudd føre til turbulens som tar tid og krefter bort fra valgforberedelsene, noe NC ikke er tjent med. Hvis ML forlater regjeringen og forlikes med UML, har de mulighet til å danne en midlertidig mindretallsregjering (hvis ikke en av RPP-fraksjonene velger å slå seg sammen med NC). For NC er det antakelig en fordel å forberede valget fra regjeringssposisjon. Partiet kan dermed likevel foretrekke å bevare alliansen med ML til utpå senkvinteren.

⁽²⁾ Redaktørens kommentar: UML skal i prinsippet være mindre India-vennlig enn NC og benytter antakelig dette som vikarierende argument for å støte ML ut av regjeringssposisjon.

Maoistene fremdeles aktive

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (*Jana Bhawana* 12.okt., *Asan Bazar* 17.okt.) og *KTM Post* 31.okt. og 5.nov. 1998 - I skyggen av Dasain-feiringen stjal maoistene våpen fra folk i Dang-distriktet og de angrep flere politistasjoner, bl.a. i Danusha. Tre politimenn ble drept. Maoistene hevder at politiet i løpet av Dasain arresterte mer enn 2000 personer som anklages for å være maoister. Flere distrikter i midt-vestre, vestre og sentrale regioner har registrert økt maoistisk aktivitet den siste tiden. 17 mennesker (inkludert to politimenn) er drept siste uken. Siden maoistene startet «folkets krig» tidlig i 1996 har 350 personer - politimenn, sivile og maoister - mistet livet.

Maoistene erklærte nylig at de er på vei bort fra den tilfeldige geriljavirksomheten. Isteden satser de sterkere på befesting av såkalte base-områder hvorfra aktiviteten skal styres og økes. Strategien er å omringe større byer med «frigjorte» landsbyer.

Det går for tiden rykter om konflikt innen maoistbevegelsen. Generalsekretær Pushpa K. Dahal (alias Prachanda) er erklært som hovedleder, noe flere innen bevegelsen har protestert mot. Så langt har Baburam Bhattarai vært leder og frontfigur. Ifølge Prachanda eksisterer to ulike tankeretninger side om side. Samtidig påpeker han at bevegelsen trenger militær disiplin og en sterkt sentralisert ledelse. Bhattarai har ikke kommentert dette utspillet.

Britisk støtte til nepalesiske maoister

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (*Nepal Jagaran* 12.okt.) - Ifølge The Executive Intelligence Report of Britain (Vol.25, No.38, Sep.1998) får nepalesiske maoister hjelp fra Storbritannia og Amnesty International. Det antydtes også svært gode forbindelser mellom palasset i Nepal og Buckingham Palace. Konen og barna til maoist-leder Baburam Bhattarai bor i London, mens Bhattarai selv er i dekning i Nepal. Britiske geopolitiske eksperter skal ha assistert maoistene i den hensikt å splitte CPN-UML, svekke NC og styrke monarkiet. At Nepal ligger på en gammel rute for smugling av våpen og narkotika, nevnes som en mulig forklaring på briterenes engasjement. Også den arabiske og pakistanske etterretningstjenesten og israelske Mossad skal være tilstede i Nepal.

CIA hjalp Nepali Congress

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (*Patrika* 16.okt.) - Dokumenter fra Freedom Act of America avslører at CIA blandet seg inn i valget i Nepal i 1960. Ifølge John Broder, reporter i New York Times, brukte CIA store midler i den hensikt å hjelpe NC til å vinne valget. Amerikanerne ønsket å ha innflytelse over nepalesiske myndigheter og å etablere en militærbase i Nepal.

Khumbuan Liberation Front annonserer «etnisk krig»

Weekly Chronicle, 19.okt.1998 (*Punarjagaran* 13.okt.) - Khumbuan Liberation Front uttalte nylig at de ønsker en «folkets krig» som frigjør Khumbu-folket og fjerner statssystemet ledet av brahminere. Fronten kaller maoistenes «folkets krig» en suksess og gir dermed verbal støtte til maoistene. Khumbuan Liberation Front har etablert seg i flere regioner, bl.a. i Dudhkoshi, Arun og Saptakoshi.

Terai-parti krever føderalt system

KTM Post 1.nov.1998 - Det Terai-baserte Nepal Sadbhavana Party (NSP) vil benytte grunnlovsdagen 9. november til å brenne kopier av grunnloven i protest mot regjeringen. NSP krever etablering av et føderalt styringssystem i Nepal, samt at folk i Terai skal få statsborgerskapspapirer via enklere prosedyrer. NSP har tre seter i Representantenes Hus.

Ny handels- og transittavtale med India

KTM Post 5.nov.1998 - Idet den gamle handels- og transitt-avtalen mellom India og Nepal går ut i desember 1998, vil de to landene undertegne en ny. Avtaleteksten er så og si ferdigforhandlet. I den nye teksten ønsker Nepal å ha med en klausul om automatisk fornying av avtalen når den løper ut, noe India stiller seg positiv til. Landene er enige om at Nepal skal ha fri, uavbrutt og permanent tilgang til hav. De femten transitt-stedene langs Nepals vestre, østre og søndre grense forblir uendret. Forhandlingene har foregått i en vennlig atmosfære og avtalen betraktes som en suksess.

Koirala ber Japan om fortsatt assistanse

KTM Post 5.nov.1998 - Under sitt offisielle besøk i Japan ba statsminister Koirala de japanske myndighetene om å fortsette utviklingshjelpen til Nepal. Japan, Nepals største donor, er i ferd med å revurdere sin bistandspolitikk på grunn av de økonomiske nedgangstidene. Koirala pekte på at Nepal er blitt påvirket av sanksjonene mot India etter dennes atomprøvesprengninger. Han framhevet også Nepals spesielle stilling som et innestengt land; Japan burde derfor ikke sammenligne bistanden til Nepal med den til andre land. Antallet japanske turister i Nepal øker jevnt fra år til år, men Nepals eksport til Japan er kun en ørliten del av importen fra Japan. Koirala oppfordret japanske myndigheter til å minke Nepals handelsunderskudd og oppmuntre Japan's private sektor til å investere i Nepal.

Visa til Hong Kong vanskeligere

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (*Kantipur* 24.okt.) - Nepalesere som skal besøke Hong Kong, må fra slutten av oktober 1998 søke om visa fra den kinesiske ambassaden i Kathmandu. Visa vil kun gis hvis søknaden godkjennes av immigrasjonsdepartementet.

Flykninger forlater leirene

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (*Aajko Samacharpatra* okt.-98) - Det er registrert i underkant av 100.000 bhutanesere av nepalesisk opprinnelse i seks leire i Øst-Nepal. Nå vet ikke UNHCR hvor 10.000 av dem er blitt av, men antar at de er et eller annet sted i Nepal. Nepal ønsker alle flyktningene repatriert til Bhutan. Det har vært en rekke uoffisielle samtaler mellom Nepal og Bhutan og mellom Nepal og India. Hverken samtalene eller åtte offisielle forhandlingsrunder mellom Nepal og Bhutan har ført partene nærmere en løsning.

Hamstring av salt

KTM Post 5 nov. 1998 - Etterhvert som ryktene om knapphet på salt i India (Bihar og Uttar Pradesh) nådde Nepal, ble det trangt på markedene i Kathmandu. Nepaleserne flokket til markedene for å handle salt til stadig høyere pris. Enkelte steder i Kathmandu-dalen var det ikke mulig å få tak i salt overhodet. Forretningsfolk - mellomledd og kjøpmenn - har begynt å hamstre. Dette skaper en kunstig mangel som gjør at kjøpmennene kan kreve urimelig stive priser. Forretningsfolkene hevder at de ikke lagrer noe salt, men skylder på hverandre og påstår at deres leverandør - Salt Trading Company - ikke leverer tilstrekkelig. Politiet lover å gjennomføre tiltak mot de som lagrer salt eller handler på det svarte markedet.

Prestene nekter å gi fra seg offerpenger

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Ajako Samacharpatra 19.okt.) - Prestene og butikkeierne ved Pashupatinath tempel nekter å gi besøkendes offerpenger til myndighetene. Tempelet har i det siste vært under kraftig kritikk p.g.a. korrupsjon. I april iverksatte myndighetene nye regler som krever at 40% av tempelets inntekter skal avsettes til Pashupati Development Trust. Etter sterke protester fra prestenes side, bestemte man at de kan beholde 75% av inntektene. Prestene har imidlertid nektet å godta ordningen. De mener alle inntektene er deres. En tjenestemann ved Pashupati Development Trust beskylder høyere tjenestemenn for å ha hemmelige avtaler med prestene.

Falske sedler

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Kantipur 24.okt. 98) - Flere falske pengesedler er i omløp i Kathmandu og enkelte andre steder. Forholdet ble oppdaget da en butikkeier skulle handle for en Rs.1000-seddel som to ukjente personer hadde betalt med i hans butikk. Papiret var av dårlig kvalitet og man antar at seddelen var trykket ved hjelp av en moderne flerfarge-kopimaskin.

Dyrere strøm

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Nepal Jagaran 12.okt.) - Nepal Electricity Authority (NEA) vurderer å øke strømprisene med 30%. Verdensbanken og Asian Development Bank har lagt press på NEA for en 40% økning.

Lærere demonstrerer for fast arbeid

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Saptahik Janasatta 17.okt.) - Omlag 50.000 lærere har startet en kampanje der de krever fast ansettelse. Lærerne planlegger å omringe utdanningsdepartementet.

Uro i finansdepartementet

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Sambodhan 16.okt.) - Mange ulike politiske leire protesterer mot at finansminister Dr. Ram Sharan Mahat nylig overførte 600 offentlige tjenestemenn som arbeidet i ulike avdelinger under finansdepartementet. Ifølge Mahat's tidligere uttalelser, skal ideologi ikke tillegges vekt ved behandling av ansatte i byråkratiet. Det har kommet fram at Mahat tok imot store kommisjoner da han gjennomførte overføringene.

Statlig innblanding i Radio Nepal

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Bishwobhoomi 13.okt.) - Radio Nepals fagforening protesterer mot statlig innblanding i radiodriften. Dette kommer til uttrykk i et notat oversendt statsminister Girija Prasad Koirala og kommunikasjonsminister Radha Krishna Mainali. I notatet påpekes det at de ansatte i Radio Nepal har for få arbeidsoppgaver, samtidig som personer fra ulike politiske partier stadig rekrutteres til radioen. I prosessen er 300.000 rupies misbrukt.

SAFA-tempoer i hardt vær

KTM Post 1.nov. 1998 - Batteridrevne tempoer, såkalte Safa-tempoer, møter store problemer i Kathmandu. Istedenfor å legge til rette for de forurensningsfrie Safa-tempoene, fører myndighetene en politikk som favoriserer diseldrevne Vikram-tempoer. Riktignok er det nå ulovlig å importere nye Vikram-tempoer fra India, men de som allerede er i drift unntas moms. Safa-tempoene ble imidlertid pålagt moms fra 1997. Ute i gatene plages Safa-sjåførene av både trafikkpolitiet og Vikram-eiere: Safa-sjåfører er angrepet og nektet parkering. Ifølge rykter skal polititjenestemenn ha eierinteresser i Vikram-tempoene. Safa-tempoene blir likevel stadig mer populære. Det er omlag 1200 Vikram-tempoer i Kathmandu-dalen, mens Safa-tempoene teller rundt 100. Ekspertene regner med 25% mindre forurensning i Kathmandu-dalen hvis Vikram-tempoene erstattes av Safa-tempoer.

Utdanningsprosjekt går dårlig

Weekly Chronicle 19.okt. 1998 (Chalpathal 25.okt.) og *KTM Post 31.okt. 1998* - The Basic and Primary Education Project, etablert for å hjelpe fattige elever, er i ferd med å kollapse. Utdanningsdepartementet har så langt brukt 114 millioner US\$ på prosjektet som drives i 40 distrikter over hele landet. Kritikere hevder at grunnutdanningen likevel ikke er bedret. Selv utenlandske donorer begynner å bli skeptiske til prosjektdirektør Arjun Bista's aktiviteter og de vurderer å trekke seg fra prosjektet. En japansk organisasjon er i ferd med å stoppe sin bistand, UNDP vil ikke gi ytterligere støtte og UNICEF kutter ned på sine bidrag. Beslutningene er tatt etter at nepalesiske myndigheter avviste å fjerne Bista slik donorene ønsket. Kritikerne av prosjektet mener at Bista beholder stillingen fordi han bidrar med store korrupsjonspenger til utdanningsminister Arjun Narsingh K.C., statsminister Koirala og andre framtrepende politikere.

Utdanningsdepartementet er også under sterk kritikk fra World Food Program (WFP) etter at en tjenestemann i et WFP-prosjekt er overført for femte gang på atten

måned. WFP mener slike hyppige utskiftninger er uheldige for prosjektet som totalt disponerer 15 millioner US\$. Flere donorer uttrykker økende bekymring over utskiftninger av prosjektansatte etter enhver liten endring i regjeringen. Utenlandske donorer har blitt lovet at ansatte ikke skal flyttes rundt, men utdanningsdepartementet synes ikke å ta hensyn til dette.

Spesiell utviklingsplan for 25 maoist-distrikter

KTM Post 31.okt.1998 - The National Planning Commission (NPC) har annonsert en Special Area Development Programme som skal iverksettes i 25 av landets fjernere distrikter. Syv av distriktene - Rukum, Jajarkot, Salyan, Rolpa, Gorkha, Sindhupalchowk og Sindhuli - er definert som sterke holdepunkter for maoistene. I år foreslår man å bruke 80.000 rupies på programmet som skal heve levestandarden i 632 landsbyer. Midlene hentes fra statskassen og investeres i jordbruk, kredittordninger, infrastruktur og mobilisering av ekspertise. «Vi vil heve levestandarden i disse områdene. Dermed reduseres sjansen for at de unge trekkes til maoistenes aktiviteter», hevder en talsmann for NPC.

Matmangel i Jumla

KTM Post 1.nov.1998 - Folket i Jumla frykter alvorlig matmangel. Jumla er avhengig av flytransport for å bringe varer inn til området, men den siste tiden har ikke Necon Air hatt flyvninger hit på grunn av «tekniske problemer». Matlagrene er allerede tomme. Lokale politikere søker assistanse fra sentrale myndigheter som på sin side legger ansvaret på flyselskapet. Jumla-distriktets risproduksjon dekker vanligvis bare 25% av befolkningens behov, men i år opplevde man kraftig sopp-angrep. Andre avlinger som hvete og hirse, ble ødelagt av haglvær i oktober. Situasjonen er så prekær at offentlige tjenestefolk har begynt å forlate området.

Ønske om jernplog i Humla

KTM Post 1.nov.1998 - Med fjorårets matmangel friskt i minne, forsøker folk i Humla å øke avlingene. Bortsett fra irrigasjon er det lite av moderne jordbruksteknikker og -redskaper i området. Sårkorn er mangelvare og folk bruker fremdeles treplog. Plog med jernblad er ikke tilgjengelig. Humla har ikke veiforbindelse med resten av Nepal og det er dyrt å frakte inn varer med fly, Rs.52 per kilo. Distriktets jordbrukskontor, som bl.a. skal gi råd og assistanse til bøndene, har for få ansatte til å betjene folket.

Hovedstaden kjøper ikke Mustang-epler

KTM Post 5.nov.1998 - Eplehandlerne fra Mustang vurderer å finne seg et annet yrke. Mustangs luksusepler klarer ikke konkurransen fra indiske billig-epler av lav kvalitet. I Mustang koster eplene lite, men etter fire dager på hesteryggen er prisen stedet til Rs. 13 per kilo i Baglung. Derfra går transporten med buss til markedet i Kathmandu hvor kiloprisen er Rs. 40. En studie viser at folk i hovedstaden konsumerer 10-20 tonn epler daglig. Imidlertid er pris, og ikke kvalitet, det avgjørende for kundene. Eplehandlerne fra

Mustang mener flytransport ville senke prisene og føre til færre skader på frukten, men flyselskapene finner større profitt i å frakte personer enn epler. Et annet problem er epledyrkernes egen forretningskultur. De hever nemlig prisen så snart markedsmulighetene virker lysere. Karnali Apple Company inngikk en avtale om å eksportere store mengder Mustang-epler til Bangladesh. Epledyrkene høynet sin pris, og begynte å lagre eplene, da de hørte om eksportavtalen. Dermed har ikke Karnali Apple Company økonomisk mulighet til å oppfylle avtalen.

Usunn helsesektor

Weekly Chronicle 19.okt.1998 (Patrika 16.okt.) - Sudha Tuladhar mistet livet på grunn av feilbehandling ved Siddharta Apollo Hospital. Sykehusets direktør mener hendelsen var et tilfeldig uhell. Niranjan Tuladhar, Sudha's mann, arbeider nå for tiltak mot sykehuset. Ifølge en studie bruker en lege ved et offentlig sykehus kun tre minutter på å undersøke hver pasient. Tendensen er deretter å skrive ut sterke antibiotika. De siste ti årene har private sykehus og pleiehjem blitt en lukrativ forretning i Kathmandu, men ofte er det mangel på tilstrekkelig ledelse og oppfølging. De fleste legene ved Patan Hospital, som ble etablert med utenlands bistand, arbeider også i private sykehus og pleiehjem.

Halvparten av sprøytenarkomane er HIV-positive

KTM Post 5.nov.1998 - En undersøkelse viser at nesten 50% av Nepal's sprøytenarkomane er HIV-positive. Undersøkelsen omfatter 220 sprøytenarkomane (de fleste bosatt i Kathmandu) som ble testet i perioden juli -97 til juni -98. Antallet brukere av narkotika i Nepal anslås til 50.000, hvorav 18.000 er sprøytenarkomane. De fleste HIV-positive holder til i Kathmandu-dalen.

Helikopter styrtet

Independent 28.okt.1998 - Delene av et savnet helikopter, mannskapet på to og en passasjer er funnet i landsbyen Wasa i Solukhumbu-distriktet. Helikopteret skulle hente en omkommet belgisk trekker, men man mistet kontakten med maskinen noen minutter etter avgang fra Lukla. Asian Airlines hadde kjøpt det franskproduserte helikopteret fra Nepal Airways. Dette er den andre fatale flyulykken på kort tid. For to måneder siden krasjet en Twin Otter (Lumbini Airways) nær Pokhara. Atten personer mistet livet i ulykken.

Sherpa løp til Everest med Tuborg-flagg

Independent 28.okt.1998 - I oktober satte Kazi Sherpa ny rekord ved å klatre Mount Everest på 20 timer og 24 minutter. På toppen plantet han det nepalesiske flagget og et flagg fra Tuborg-selskapet som sponset ekspedisjonen. Kazi Sherpa hadde som mål å klatre Everest på 18 timer, men verdifull tid gikk tapt på grunn av dårlig vær underveis. I Base Camp møtte han Mark Watted som til da kunne smykke seg med tittelen «raskeste Everest-bestiger». «Watted snudde seg uten å snakke til meg», sier Sherpa. «Jeg ville snakket til ham - jeg er ikke slik.»

READY TO ACT

THE NEPALI Parliament is winding down its monsoon session amidst the most rowdy inter-party squabble the Lower House has ever seen, reminding one of the bedlam that overtook the Uttar Pradesh state legislature only a few months ago. The cause of the floor-fight, which left some furniture and a Danish-funded mike system as casualties, was a local self-government bill up for passage.

No, the honourable members were not battling about the philosophical issues behind the landmark bill, which has the ability to make or break the system of governance nationwide. Their bickering was limited to the fact that one article allowed members of local-level councils to switch political parties after elections. This was against the prevailing interests of, particularly, the United Marxist-Leninists (UML) which feared that its splinter party, the recently formed Marxist-Leninists (ML), would stand to gain from the provision. (The ML is presently cohabiting with the Nepali Congress in government.)

Even though the governing coalition had the required majority to pass the bill, the main opposition UML was determined to do its utmost to block it; hence, the fracas. The larger issues emanating from the Local Self-Government Act, which was finally adopted, seemed to be far from the minds of the legislators.

There is no doubt that the Act is most significant, and not only in terms of its size – a hefty volume of 268 articles, the result of three years of work by experts and House committees. It was sent to the House after 33 meetings in committee where some of the articles were adopted through separate votes – quite unlike the consensus decisions that have been the rule.

The Act, which now only requires King Birendra's automatic assent, is extremely 'trusting', for want of a better word. If it is implemented in the spirit that it has been drafted, there is no doubt that it will bring about a social, administrative, political and economic turnaround nationwide as it liberally grants authority to district, municipal and village councils over an array of economic, legal and administrative matters. This devo-

lution of powers is very welcome as far as it goes, but no one really believes that the centralised administrative structures of the country and those who are ominously termed the "power centres" will allow the Act to be applied in full.

And that is the danger, for partial application of the Act will result directly in the distortion of the polity. Till now, it has been national-level politics that have been affected by corruption and malfeasance, but the fear is that a half-hearted implementation of the Local Self-Government Act will spread the rot through the districts and towns, right down to the grassroots. The traditional balance of power would then be shaken loose, and there would be nothing better to replace it with.

Partial implementation of the Act would, in short, provide power without responsibility to locally elected executives and representatives all over the country. For example, local-level councils may now collect taxes and decide upon a dozen different types of conflicts. But then, there are no mechanisms to make the local authorities answerable for their action, the way there are with the civil service. In fact, the local authorities have been coddled to the extent that as long as the jail term is not of more than three years, they may not be removed from their seats or posts even if they have been tried and jailed for criminal offences! This provision was added to the bill in the later stages of its preparation, and the intention is clear.

Even more worrisome is the fact that the public will find it hard to obtain redress for overweening or illegal actions by local authorities. This is because redress procedures are not spelt out in the legislation. Waiting for five years to vote an erring official or council out of power is hardly an efficient answer.

The fear is all too real that the inter-party rivalries which have brought the national-level administration to a near standstill will now be transferred countrywide. One reason the parties fought so keenly for and against the bill at the monsoon sitting was that they see substantial power has now been transferred to local authorities. While this is of course the very philosophy behind

decentralisation, the fear for the moment is that now party-based politicking will swamp the new system and make all political structures, and not just at the national level, unwieldy.

This indulgent Act of Parliament is by now a *fait accompli*. But because it will in all probability not be allowed to be applied in full, it bears careful watching in the days ahead. The provisions are clearly the result of an idealised and 'funded' law-drafting process, which has

failed to consider the realities of Nepali society and politics. Instead, a piece of legislation that would be ideal for, say, Nebraska (which was, in fact, one model considered by the drafters) has been crafted. There would have come a time, not far in the future, when Nepal would have been ready for the Act, but since Nepalis have now had it gifted before time, they will just have to be alert in using it to advantage. △

1998 OCTOBER HIMAL 11/10 -Rajendra Dahal

INDIA • NEPAL

BADGE OF NATIONALISM

"KALAPANI" - BLACK waters - the term has an ominous ring to it in much of South Asia due to its association with the hellish colonial-era penitentiary in the Andamans. In Nepal, too, the term carried the same connotation despite the country's having evaded British rule. But not any more. Today, emotions on Kathmandu's streets run high the moment "Kalapani" comes up.

The place Kalapani lies at the junction where China, India and Nepal meet in Nepal's northwestern corner (see map). A cursory glance at the map does not reveal anything remarkable about the area. Its only significance, but a strategically important one, is the location of that most valuable of mountain prizes high up on the border with Tibet/China: a pass in an otherwise impenetrable Himalayan barrier. (This was the same pass that the star-crossed Kailash-Manasarovar pilgrims of India were headed for when they were killed in a landslide at the village of Malpa in Uttar Pradesh's Pithoragarh district in mid-August this year.)

Since the 1962 India-China war, India has maintained a military presence at Kalapani some distance south of the pass, a position that the Nepal government claims falls within its territory and thus wants vacated. India does

not accept Nepal's claim.

The sticking point is the source of the Mahakali river. Under the 1816 treaty between Nepal and the East India Company, Kathmandu had to give up all its conquered lands west of the Mahakali river (also known as the Sharada in India), and that document is still the recognised basis for the frontier between western Nepal and the Indian region of Kumaon.

Around the area in question, there are three branches of the Mahakali, and the controversy rests on which one of these is the Mahakali proper and which are just tributaries. India claims that the eastern-most branch is the Mahakali, while Nepal claims it is the one which flows just west of the Indian military camp. There are also those in Nepal who claim that the third branch, furthest west (and by all accounts with the largest flow), is the 'real' one.

The issue of the Indian post at Kalapani suddenly burst upon Nepal's national scene in 1996, following the two countries' signing of the Integrated Mahakali Treaty, which envisaged the building of a massive 6500 MW high dam at Pancheswar. (The "integrated" in the treaty was meant to end the earlier controversy over construction on the Tanakpur Barrage, built downstream on the Mahakali, which had resulted in the inundation of some hectares of Nepali territory.)

Where the Mahakali Treaty hoped to make a fresh start leaving behind previous misunderstandings, it unleashed another, more pow-

erful controversy. When the treaty came up for debate in the Nepali Parliament, the main communist opposition party came armed with 27 'flaws' in the agreement, one of which happened to be the existence of the Indian camp at Kalapani.

The affair immediately became highly charged. The Kathmandu government took the matter up with New Delhi, which although dismissive of the claim, agreed that a joint expert committee should meet to get to the bottom of the matter. Till now, the two sides have met formally three times, without agreement.

Successive governments in Nepal (the present one is the fourth since 1996) have had to play to the national galleries by maintaining, with varying degrees of stridency, that "Kalapani is ours". Parties in opposition, meanwhile, have lost no opportunity to use Kalapani as a battering ram against the government of the day. Going outside Parliament, bandhs and protest rallies have been organised. Newspaper write-ups have built up the frenzy.

It all reached fever pitch when the student wing of the Marxist-Leninists, recently split from the United Marxist-Leninists, went on a "Long March" to Kalapani to try and plant the Nepali national flag there. (They were prevented from doing so by the Indian police.) The Indian Embassy in Kathmandu did not help matters by issuing a statement, much in the style of Nepali politicians themselves, claiming that Kalapani was India's. Forced into a corner, Prime Minister Girija Prasad Koirala has, on more than one occasion, parroted the same refrain, "Kalapani is ours!"

The proper thing to do with Kalapani would be for both sides to let the expert committee carry through with its work away from

the media glare. The issue's politicisation in Kathmandu has little to do with the Nepali politician's love of motherland, and everything to do with domestic factional politics. Those who issue the strident cry, "Kalapani is ours!" are more interested in cornering domestic opponents than resolving a bilateral border problem and 'reclaiming' Nepali land.

Except for stray reports, the goings-on in Nepal and the anti-India rhetoric that has been spewing out have not been taken up by the national papers in India, busy as they have been with the travails of nuclear-dom and the shakiness of the BJP coalition at the Centre. Even when the Delhi media's attention was on the Malpa landslide, there was no mention, even in passing, that Nepal has been claiming proprietary rights to the route the pilgrims would have taken up the pass.

If the high-decibel level of the Kalapani campaign continues in Nepal, it is only a matter of time before politicians in Lucknow and Delhi begin to pick up the opposing refrain. Should that happen, Kalapani will cease to be a cut-and-dried matter of border delineation to be agreed upon by technocrats with the help of ancient documents and maps. It would then become a question of 'national honour' in India as well, at which point, the Nepali hope of possibly reclaiming Kalapani would recede even further.

One would go so far as to ask whether the Nepali politicians, so cynically using Kalapani rhetoric for party-specific gains, are not themselves acting against the national interest. For, if Indian politicians too get engaged with Kalapani, then resolution of the problem would become remote. And the Indian military camp would continue to stay where it is.

HIMAL 11/9 SEPTEMBER 1998

En Thangka

Af Grethe Bregengaard

MIT ønske er at få en thangka med hjem fra Nepal, men hvor er de dyre - 300 dollars. De tibetanske templer, jeg har besøgt i Bhoudanath og andre steder, har alle meget smukke thangkaer indrammet med brokade i forskellige farver. Særligt betydningfulde thangkaer er dækket med losthængende silkestof, som bliver slået til side ved specielle religiøse handlinger. Thangkaerne hænger enten langs væggen eller frit ned fra loftet. Man kan i forretninger bl.a. i Kathmandu købe thangkaer - men prisen!

Hvad er en Thangka

En thangka er et billede malet evt. broderet på et særligt forarbejdet bomulds-lærred, der kan rulles omkring en træstok. Den bruges i forbindelse med budhistisk meditation, hvor den mediterende skal identificere sig med den tilstand, som billedet giver udtryk for. Designet kan være både enkelt eller kompliceret, f.eks. religiøst med lamaer, buddhaer og andre guddommelige figurer eller f.eks. omhandle tibetansk teologi og astrologi. Motivet kan også være mandalaer, der er opbygget af geometriske eller religiøse symboler omkring et centrum, symboliserende det ordnede kosmos som menes at være i besiddelse af stor kraft.

Thangkaen kan tilbageføres til Tibet omkring det 10. århundrede. Rulleformen menes at være lånt fra Kina, mens måden at male på sandsynligvis kommer fra Kashmir eller Nepal. Elever lærer malerkunsten af erfarne lamaer, og en thangka skal indvies før den bliver brugt eller ophængt.

Thangkaer ophænges også i hjem som beskyttelse mod onde ånder og på grund af sin mobilitet har thangkaen været brugt som lærer-redskab i klosterekolonne. Man kan i dag bestille en thangka med et design, man selv giver udkast til.

Et thangkaværksted

Varmen bolger og blander sig med støv og bilernes os på Lazimpath i den nordlige del af Kathmandu. Jeg snor mig gennem bilerne over på det skyggefulde fortov - jeg tror aldrig jeg vænner mig til trafik med venstrekørsel.

Pludselig får jeg øje på et skilt, der fanger min opmærksomhed: Tibetan Thangka Gallery. Det må jeg se lidt nærmere på, og krydser gaden. En pil til

galleriet viser ind gennem en port og op ad en smal, mørk trappe til første sal. En åben dør fører ind til et staffeli med et lærred udsendt på en træramme. Langs væggene står udsendte lærreder til tørre samt 15-20 færdige thangkaer til fremvisning og salg. Værkstedet har to vinduer og neonrør i loftet.

En nydelig mand i hvid skjorte og med et stort overskæg rejser sig fra sit staffeli og præsenterer sig som galleriets indehaver, Singh Bahadur Lama.

Jeg går rundt og hilser på de arbejdende malere. En er lige begyndt at male på et nyt lærred, og man kan se det skitse-rede motiv, en anden er halvvejs. Mange små beholdere med farver maling står på gulvet, og der males sirligt med meget tynde pensler. Det tager ca. halvanden måned for en mand at male en thangka. Indehaveren fortæller, at han har syv ansatte af tibetansk herkomst. De arbejder i toholdsdrift, det ene hold fra kl. 7 til 14 og det andet fra kl. 14 til kl. 20. Jeg fremfører mit ønske om at få en thangka med hjem og bliver vist ind i et tilstødende værelse.

Singh Bahadur Lama og hans familie

Værelset er familiens bolig, men det fungerer også som kontor, idet der nærmest døren står et bord med fire stole og til højre herfor en reol med thangkaer. Stuen er nydelig, der forefindes to brede senge dækket med smagfulde tæpper og puder i pastelfarver, i det ene hjørne er et tv og i vindueskarmen to dukker, hvilket tyder på, at her bor børn. Endvidere forefindes der et højt metal-skab, en slags pengeskab til opbevaring af thangkaer. På skabet er der et stort spejl og ved siden af skabet står en træ-desymaskine.

Dette hyggelige værelse er hjem for familien, der består af far, mor og to døtre på otte og ti år. Pigerne går i engelsk betalingsskole, idet faderen er af den mening, at det er betydningsfuldt for dem at lære engelsk perfekt.

En yngre kvinde i mørkerød kjole og med halvlængde hår kommer ind i værelset og bliver præsenteret for mig. Det er husets frue og hun sætter sig ved siden af manden ved "forhandlingsbordet". Han fortæller, at hun er nepaleser, newar, og ikke taler så godt engelsk, men forstår en hel del, hvilket også fremgår af samtalsens videre forløb. Selv taler han udmærket engelsk.

NEPAL VISION

På min opfordring fortæller Singh Bahadur Lama glad om sit liv. Hans forældre var flygtet fra Tibet, men han var selv født og opvokset i Nepal i en lille landsby på Himalayas skråninger. Hans onkel, der var tibetaner og havde lært at male thangkaer af en lama, havde oplært ham som thangkamalere, og da han havde malet sine første thangkaer, tog han til Kathmandu for at sælge dem, hvilket gik strygende. Igen til landsbyen for at male flere thangkaer.

Thangka virksomhed

Da det viste sig, at der var gode muligheder for at sælge thangkaer lånte Singh Bahadur Lama penge af familien for at kunne etablere sig i Kathmandu. Først arbejdede han alene, men senere kunne han ansætte nogle malere, og inden længe var de lånte penge betalt tilbage. Singh Bahadur Lama sælger thangkaer fra sit værksted/bolig og til forretninger i Kathmandu. Forretningernes udsalgspris ligger på omkring 300 dollars med mulighed for at forhandle sig frem til en lavere pris. Han er ikke den eneste thangkamalere i Kathmandu. Bestillinger fra udlandet modtager han også og fremviser et lige modtaget brev fra Schweiz med bestilling på en thangka på 60x70 cm. med vedlagt design. Men tilbage til mit køb af en thangka. Mange bliver rullet ud på bordet, og valget er svært. Endelig finder jeg en: dette er thangkaen - med billeder af Buddhaer, dæmoner og meget andet. Den kan ikke beskrives, men skal ses, og den er fint forarbejdet. Jeg tager en hjertelig afsked med det sympatiske par, der udtrykte deres glæde over at bo i Kathmandu, og går glad til mit logi med thangkaen rullet sammen i et metalhylster. ■

Digging up Lumbini

The birthplace of the Buddha, far from being Nepal's pride, is a disgrace.

by Sangeeta Lama

The world knows of Lumbini, the birthplace of Buddha, through the white-plastered Mayadevi temple and a huge pipal tree growing out of its side. Little does the world know that it has been about six years since the tree has been cut and the temple dismantled to beneath its foundations. The tourist brochures, postcards and news photographs still carry the images of yesterday's Lumbini, the nativity site of Sakyamuni Buddha.

For the pilgrims and tourists who make it to the so-called "Lumbini Garden", it is a dismal setting. Where the temple used to be, there is an archaeological dig covered in yellow tarpaulin and topped by a tin shed. The nativity statue in black stone, showing Mayadevi giving birth to young Gautama, which earlier stood in the sanctum sanctorum of the temple, has been moved to a nearby shed.

Increasingly a place where Buddhist religious sects compete with poured concrete stupas and monasteries, and where nationalistic Buddhism divides up plots among Burmese, Thais, Japanese, Sri Lankans, Taiwanese and Beijing-backed Tibetans, Lumbini is today even less a spiritually uplifting place than it has been for the last few decades. (Nepal's own Vajrayana Buddhists, without money and clout, do not yet have a presence in the place.)

The atmosphere of this site, rescued from the jungle only so many decades ago, is today clouded by mistrust and suspicion between moneyed donors from East Asia and the ineffectual Nepali caretaker organisation, the Lumbini Development Trust (LDT), and marked by the uncaring attitude of Kathmandu-based politicians and bureaucrats.

Marker stone

An agreement was signed between the Japanese Buddhist Federation (JBF) and the LDT back in 1990 to make the Mayadevi temple "vegetation free".

This meant dealing with the great pipal, whose healthy canopy had over the years gained an iconic status as part of the temple, itself a rather unimpressive whitewashed structure built by a local governor in the last decade of the 19th century.

During the height of the Panchayat regime in Nepal, before 1990, the LDT had served as a fiefdom for palace-assigned administrators. At the very least, however, they had provided continuity and (in retrospect) a fairly sophisticated sense of preservation and development. Since the advent of democracy in 1990, the unstable evolution of party-led politics has greatly affected all aspects of national life, and Lumbini was not spared.

In the anarchical situation that characterises Nepali politics today, Lumbini is not a priority for the national-level politicians and it has been set adrift. Meanwhile, the LDT is hit every time during the numerous changes of government in Kathmandu, as a forum to provide employment to party flotsam. The Trust's staff has swelled, but the budget remains low, as does morale.

Soon after the political transition from Panchayat to democracy in Nepal, in 1992, the "Mayadevi Temple Renovation Project" metamorphosed into the "Mayadevi Temple Restoration Project". This signified the addition of an exploratory archaeological element to what had earlier been an exercise to rein in the wayward pipal's roots. Without too much oversight from the LDT, and certainly without any semblance of a public information exercise, the tree was cut, the temple summarily dismantled, and the site excavated. (For fur-

ther background, see "Lumbini as Disneyland" in Himal, December 1995.)

Two archaeologists were primarily involved in the digging, Satoro Uesaka from Japan, and his Nepali counterpart Babu Krishna Rijal. They made it their task to excavate the entire temple, with one of the aims apparently to prove that the Sakyamuni had been born at the site where the temple had come up. There were mild protests against this momentous act of excavation, with the argument that the rock pillar put up by Emperor Ashoka nearby was historical proof enough for Lumbini's claim to be the Buddha's birthplace. The protests went unheeded.

Venerable centre

The four years of archaeological excavations revealed some interesting aspects of the site, including antiquities which go back to the Maurya, Sunga, Kushan and Gupta periods. According to cultural historian Sudarshan Raj Tewari, the brickwork brought to light by the Lumbini excavations are indeed significant. Says Tewari, "The use of bricks in the foundation at the site indicates that Lumbini was a venerated spot long before Ashoka. If confirmed, this would also change the building history of the entire Buddhist areas of Nepal and north India."

The excavating archaeologists, however, went further to claim that, 16 feet below ground level, they had discovered the very "marker stone" indicating the spot where the Sakyamuni had been born. As proof, they cited the inscriptions in Pali found on the nearby Ashoka Pillar which, according to some interpretations, refer to a rock where the "marker stone" was found.

While the role of the "marker stone" is not clear, what is obvious is

that even back then the Lumbini site had been a centre of veneration over many centuries. The lowest foundation, says Tewari, seems to indicate the presence of a *briksha chaitya*, or a tree with a rock colonnade around it and an altar on one side. This kind of structure is said to have predated the latter-day stupas and existed during the time of the Sakyamuni.

What many critics question, however, is whether the spiritually hallowed temple of Mayadevi had to be dismantled to get at this kind of information. There is also severe professional criticism of the archaeologists for not having kept better records of their work and not presenting high-quality scientific reports of their findings. The substandard work is said to have made it difficult for religious historians, social historians, architects and archaeologists to study the site to their satisfaction in future.

There is also fear that the exposed structures at the Mayadevi site will rapidly deteriorate due to exposure to moisture. It has already been two years since the excavation was carried out, and no conservation work has been done at the digging. A tarpaulin cover and, within it, a tin shed covering the brickwork, are all that there is to see.

While all this scientific concern remained limited to a few scientists and scholars, the Nepali media seemed only interested, and that too momentarily, on the 'proof' provided by the Nepal-Japan archaeological team. Repeating a common mistake made all the time in Nepal, a LDT official said after the discovery of the marker stone, "We finally have absolute proof that the Buddha was born in Nepal." Actually, there has never been confusion on that score. True, there has been debate on whether the palace of Suddhodhana (Gautama's father) is in Tilaurakot in present-day Nepal or across the border in Piprahawa in present-day India, but there has been no tussle over the nativity site itself.

Tacky commercialism

The excavation, then, is a *fait accompli*, and the decision that is left (and which too could go wayward if no one is watching) is what is to be done with

the dug up site. The fear is that an unsavoury decision may be taken and the place ruined by inappropriate construction based on the easy availability of East Asian hard currency and competition between different sects and nationalities.

As far as sectarian politics is concerned, already an area near the nativity site is crowded with cement and concrete structures presenting themselves as Burmese pagodas, Thai temples, Tibetan monasteries, and so on. If any little-known sect came by with the promise of a few hundred thousand dollars worth of support, it would not be past the Nepali caretakers to give permission to put up a structure over the nativity site. This should not be allowed to happen.

It is important for those who would want Lumbini to remain a spiritual legacy to all mankind, and not just the stomping grounds for a few sects with the money and the access, to keep watch on the Lumbini Garden so that nothing inappropriate and unrepresentative comes up on the site.

What the Nepali authorities, who have ultimate control, and the appointees to the LDT have to learn is that money will never be a problem as far as Lumbini is concerned. For this reason, they need not go scurrying to obscure sources, and at the same time, any sudden availability of funds should not rush them to do anything that would spiritually devastate Lumbini. The authorities must appreciate the value of the place of the Sakyamuni's birth, a place which will never lack for 'funding' of any amount if that is what is required.

It is because of its lack of understanding of the very nature of the Lumbini site that the Nepali Government seems to have forgotten the fact that there is a committee for Lumbini, comprising of 15-member nations of the United Nations, that sits under the Secretary General at the UN Headquarters in New York. It has been years since the Nepali government has activated the committee, which was set up by the late Secretary General U Thant. This dormant committee alone could do all that is necessary for the uplift of Lumbini, and

there are many other sources that can be tapped.

Best of all, Buddhists and non-Buddhists the world over would dearly love to contribute to make Lumbini a truly spiritual site, one that is not marred by ungainly construction and tacky pilgrim-generated commercialism.

Wayward architecture

The Lumbini Garden, as a whole, has already been ruined by the many monasteries, an ugly memorial in plastered marble to the late King Mahendra, and a "peace flame" which has no significance other than the fact that the United Nations commemorated 40 years of its existence back in 1986, in the middle of a low period under Secretary General Javier Perez de Cuellar. However, the future of the central, sacred site of the erstwhile Mayadevi temple still hangs in balance. The hope is that it will not be built up and 'developed' according to the whims of misguided architects and moneyed sects.

The JBF, under whose aegis the excavation was carried out, has indicated it wants to build a temple and congregation hall of its own design at the Mayadevi site. It has been pressuring the various governments of Nepal to approve its plan, a structure which supposedly incorporates the various elements of Buddhist architecture. Fortunately, in the interim, Lumbini has come under the umbrella of the UNESCO World Heritage list, which may restrict the possibility of wayward architecture invading the nativity site. There seems to have emerged a welcome disagreement between the Federation and the Trust on this score, which may stall the building plans for the moment.

Recently, the LDT invited 83-year-old Kenzo Tange, the man who drafted the original "Lumbini Master Plan", to Kathmandu, seeking advice on what to do with the nativity site. The elderly architect has decided not to come, it is said, because he does not want to get involved in the spat between the Federation and the Trust. However, he says he is willing to provide advice if the Nepali authorities are able to visit him in Japan. Now, there are a lot of Nepali officials who

would like to travel to Japan for the purpose, but there is no money.

Natural state

Lumbini is, if anything, a spiritual site, and no human design or blueprint can ever hope to do justice to this place and to what it means to Buddhists and non-Buddhists alike. The most logical thing to do would, therefore, be to leave the nativity site, the place of the former temple, as natural and untouched as possible.

Under no circumstance should a new temple be built at the place. As some experts have already suggested, the archaeological dig should be con-

served. A way should be found so that everyone can view the place, its various levels and stages of brickwork, as well as the figurines and the marker stone.

Indeed, maintaining the archaeological site as it is would be the closest thing to leaving the place in its 'natural' state. Certainly, it would not do to allow any one structure or design, howsoever grand or sublime, to come up here and thereby identify for all time to come the birthplace of the Buddha.

The temple that was once here together with the long-gone pi-

pal tree are memory enough. For the future, let there just be a well-preserved archaeological site at Lumbini, and let the worshipful derive spiritualism from it.

It is part of Lumbini's lore that UN Secretary General U Thant shed a tear for the place when he visited it in 1967. Today, seeing the Sakyamuni's birthplace as little more than a tin shed under a tarpaulin shroud, he would weep uncontrollably. ▽

S. Lama is a Kathmandu-based journalist with the Nepali-language Himal magazine.

HIMAL 11/6 JUNE 1998

Sex and marriage in Nepal

The Nepali Supreme Court's landmark decision against virginity tests is not any more progressive than it needs to be.

In the changing social context, to preserve virginity, or to indulge in sexual activities with the person of one's choice is an individual decision. Some people are open about their sex lives; others have secret relationships. Having a sexual relationship does not change a woman's legal status.

Some people first have a child and then decide to get married; others live as husband and wife for all practical purposes but never tie the nuptial knot.

Since society is modernising on all fronts, and individual freedom is being emphasised more and more, having sex alone cannot establish that a marriage has taken place. Neither

can parents absolve themselves of their responsibilities towards a daughter who has had sex.

Loss of virginity and marriage are not considered the same in legal terms. Loss of virginity cannot be construed to mean that marriage has taken place. A grown up woman having sex with a man has become common. In such cases, a child can be born, intentionally or otherwise. That is natural.

Only if a girl has been married in the traditional manner or has married in a simple ceremony or has registered her marriage according to law can a marriage be said to have taken place (writer's translation)

The above was part of the landmark decision handed down on 29 July by a bench of Nepal Supreme Court made up of Justices Arbindanath Acharya and Rajendra Nath Nakkha in response to an appeal filed by petitioner Annapurna Rana against a lower court decision.

Annapurna Rana had filed a case in the Kathmandu District Court seeking "sustenance" from the family property administered by mother Ambika Rana and the 'legal heir' brother Gorakh Bahadur Rana (who last year married King Birendra's only daughter, Shruti). The respondents had claimed that the petitioner had already been married in Naini Tal, India, and had even borne a child, and was thus ineligible for "sustenance" (*mana chawal*), which the law provides only to unmarried daughters.

The mother and brother pleaded with the judge to order physical tests on Annapurna to confirm her marital status. These tests were to prove that: a) she was not a virgin; and b) she had given birth to a child. The district court acceded to the request and ordered a medical examination on Annapurna; a decision that was confirmed by the appellate court. It was only on further appeal that the Supreme Court handed down what is seen to be a precedent-setting decision.

This progressive and forward-

looking judgement by the Supreme Court, which has a public image of being composed of staid gentlemen (no women up there), must be seen as an attempt to establish new principles of social relations in a traditional society that is being buffeted by demographic and cultural changes. The judges sought to inject new mores into existing middle class morality, which assumes that anyone who is a mother has to be necessarily married.

There is no doubt that the Supreme Court has corrected the travesty of the lower courts' decision, both on a woman's right to privacy and on the principle of what constitutes 'marriage'. The judges were correct to stay with the legal definition of marriage, which requires either registration or a socially accepted ceremony (which in a society as diverse as Nepal's, changes from one ethnicity and caste group to another).

Quite expectedly, the judgement was lambasted and lampooned in the Kathmandu press for having sanctioned "Western-style promiscuity" in Nepali society. Media commentators asserted that the ruling would unleash rampant pre-marital promiscuity, and lead to insecurity among young women who give birth out of wedlock. Wrote a columnist, "The ruling has brought shame to every Nepali girl because she can go ahead and live

Nepalized foreigner

Last November, I did a trek in the Everest area with a group of six French friends. Four of them sent me a thick envelope with photos. I have lived in Nepal for the last 13 years and therefore have experienced most of what every Nepali has to go through when dealing with civil servants.

As a rule, I know that safe delivery of mail depends much upon the thickness of

the envelopes with the thinnest having the biggest chance of reaching my box. Therefore, I expected to receive some but not all of my friends' letters. Today, almost two months after they were mailed, I have received none. I don't even consider asking the Central Post Office, knowing too well that I would only be wasting my time. I guess, I have become too Nepali ... *ke garne!*

**John Howald,
Sitapaila, Kathmandu
TKP 28/2 -98**

Harka Gurung's book launched

By a Post Reporter

KATHMANDU, March 25 - Retired senior diplomat and Professor Yadu Nath Khanal launched "Nepal: Social Demography and Expressions" written by noted academican Harka Gurung amid a function attended by Kathmandu intelligentsia here today.

The book published by New Era, a leading private research

organization, deals with the cultural diversity of Nepal with focus on social demography.

Unveiling the book, professor Khanal said the book has been written with a great deal of research. "Various aspects of Nepali society have been dealt in the book. The contents are very comprehensive. What I find in the book is the writer's search for social and political integration," Khanal said.

Gurung, the author, presenting highlights of his book, said Nepal

is presently passing through a phase of economic doldrums and political turmoil. No less significant is the current process of social ferment, however subtle. "This book is a contribution towards a better understanding of Nepalese society," he said.

This is the tenth book written by Gurung. His first book, *Annapurna to Dhaulagiri: A decade of Mountaineering in the Nepali Himalaya* was published in 1968.

TKP

with a man, have children and still not be married to him...A man can now have sex with a woman, have children and then abandon her."

These arguments, advanced by men, patronisingly ignore the obvious fact that women are also endowed with innate intelligence, and can make proper decisions for themselves. Women are not so vulnerable that they are unable to fend off the sexual advances of men. In fact, women are, by and large, careful about their sexuality and seek to protect its so-called 'market value'. They know fully well that sex without marriage is a tricky affair, and that in a society to live a good life and to bring up children, having a man in the house helps. The verdict, that having a child does not constitute marriage, should ring as a strong warning bell to all women.

Should the verdict be well-publicised, men used to having their way with women may now find them less accommodating. It is likely that a woman will be more insistent on knowing the man's intentions before entering into sexual relations. By encouraging both sides to weigh the pros and cons of their actions, it makes the sexual act itself more meaningful, and if such a union can be idealised, 'sacred'. As for promiscuity, the licentious did not have to wait for a court verdict to carry on.

To reiterate, now that responsibility for individual action rests upon oneself, it becomes all the more important that every woman in Nepal get to know about this Supreme Court verdict, and all its nuances. The present case should become part of adult literacy classes as well as senior-level school textbooks.

The Annapurna Rana case is also significant in that it compels Nepali society to take another look at parental/familial attitudes towards non-conformist individuals (read women). The dominant conservative forces are

usually able to undermine individual rights in the name of 'tradition'; in this case the law was sought to be used to implement the yardstick of a set of norms that militates against the very concept of individual choice.

The issue of property rights for women, which has generated much debate in Nepal, is one area where the court decision could have far-reaching implications. The law at present provides only for unmarried daughters who have reached the age of 35 to be equal heir to parental property. The definition of marriage as laid out in the decision makes it possible for a woman in a live-in relationship to demand a share of parental property.

All told, the Nepali Supreme Court's decision is not any more forward-thinking than it needs to be, and will not necessarily force 'modernisation' on the Nepali population. In a real democracy, there is room for people with contesting philosophies, opinions and lifestyles. We must realise that Nepal is a country with a multitude of ethnic groups that have very different norms and values regarding life's rites of passage. If there is polygamy among some groups, there is polyandry among others.

The Supreme Court decision, in being broad and progressive, emphasises and empowers these diverse streams. It reaffirms that as long as people are law-abiding citizens, it does not matter what their personal lifestyles are. A functioning democratic society does not allow for the undue advantage of one group at the cost of another. Blind and selective adherence to tradition, without a feel for the pulse of changing norms and values, will not help us determine our direction as a democratic nation.

by Shanta Basnet Dixit

S.B. Dixit is an educationist based in Kathmandu.

1998 SEPTEMBER HIMAL 11/9

My sister next?

by Naresh Newar

Sindhupalchowk district, barely 20 km northeast of Kathmandu Valley as the crow flies, shares with Rasuwa District, to its west, the notoriety of being the pre-eminent exporter of girls to the brothels of India. Like so much other information on girl trafficking out of Nepal, the history of this export is apocryphal, there having been little in the way of serious research by dispassionate scholars.

Some of the Sindhupalchowk locals say that the sex trade originated in the supply of Tamang and Sherpa girls of this region to the feudal Rana court of Kathmandu. Apparently, it was just a step away from serving as *bhitrini* (concubines) and *susaaray* (maid servants) to the "cages" of the Kamathipura red light district of Bombay. The antiquity of trafficking may be murky, but there is no doubt that there is profit in selling sex. That much is obvious from even a cursory look at some of the households of Sindhupalchowk's villages such as Ichowk, Mahankal, and Talamarang.

There is a trafficking network which today continues to supply young women of Sindhupalchowk to Indian cities, and the fact that the locals are fully engaged in this supply is evident from the names of some of the largest brothel owners in Bombay: Lata Sherpa, Mala Tamang, Kabita Sherpa, Anita Sherpa and Maya (Tamang) Chauhan – all names which indicate to a fair degree the origin of the women in Sindhupalchowk. Vinod Gupta and Sanjay Chonkar, social activists in Bombay, say that in addition to these top five, there are many other small-time Nepali *gharwalis* (madams) engaged in running a fair number of the hundreds of bordellos of Bombay. According to them, altogether 25,000 Nepali women work in the brothels of the three key red light areas of Kamathipura, Pilla House and Falkland Road.

Unlike other equally poor hill districts of Nepal, Sindhupalchowk has concentrated on this particular export trade. It has helped that

HIMAL 11/10 OCTOBER 1998

powerful *gharwalis* from this region rule the roost at the Bombay end. Over time, it has also become an accepted social custom, albeit a secretive one.

"The family members of the victims equally share in the crime," explains Krishna Chhetri, a school teacher at Ichowk, which has many of what are known as "family traffickers". "Prostitutes who return home after several years in the trade encourage their neighbours to send their daughters to Bombay. With their ostentatious display of wealth, it is easy to convince the parents to part with their daughters," adds Chhetri.

Tin roofs

Ichowk is popularly known as *Sano Bambai* (Little Bombay). From across the Melamchi river valley, in the afternoon sun, Ichowk's tin-roofs reflect a prosperity that is said to come from earnings of its women in Bombay. Until recently, when they became more common in the hills of Nepal, these tin roofs were proof of cash income (required to buy the corrugated sheets) and an indication of Ichowk's source of wealth, compared to poorer villages which had to make do with thatch. There was, apparently, a direct link between a daughter in Bombay and a tin roof above one's head in Sindhupalchowk.

Starting from the roadhead at the bazaar of Melamchi Pul, it takes over five hours' hard hill-walking to reach the closely-knit settlement of Ichowk. Indeed, the tin roofs are all there, with but a handful of thatch. However, the rest of the village is in bad shape: there is no electricity, running water or a health care centre. The fields are poorly irrigated, and the maize and potatoes they produce are hardly enough to last the year.

Unlike the tourist region of Helambu up-valley along the Melamchi, the locals of Ichowk are openly hostile towards strangers. This is, obviously, the result of the unwanted attention it has received over the last few years from Kathmandu-based activist groups, sud-

denly woken up to the scourge of trafficking. When this writer arrived at Ichowk one June afternoon this year and started chatting with an elderly Tamang woman on her veranda a middle-aged man arrived to grill me with questions, while another man came with a register book and insisted that I write down my name and purpose of visit. There was no unpleasantness, but the incident showed the deep suspicion that Ichowk villagers have of outsiders.

Later, when the Tamang woman's husband arrived he explained that his two daughters had gone with his neighbour to the "Thulo Sahar" – big city, the term for Bombay. Shyam Karki, school teacher in the village, said that the old man often travelled to Bombay to collect money from his daughters. "There are many parents like him involved in sending their children to work in the Bombay brothels."

"Up to 200 families in this village have sold their daughters, mostly between 12-15 years old. At least 15 girls have left the village with well-known pimps in front of my very eyes. Obviously, the whole community knows where their girls are headed," says Karki. Everyone knows what is going on and what "Bambai" signifies, from the elderly to the very young. "But they pretend as if they do not know," says Karki. "Some families feel the need to show concern, and they make noises in the village, even file a report with the police. But they wait some days before doing so, to ensure that the coast is clear."

Sashi Tamang, a 14 year-old girl rescued from Kamathipura and now living at the Kathmandu shelter home of Maiti Nepal, an NGO providing assistance to women, confirms parental involvement in trafficking. She even says that the girls leaving the village know precisely where they are going to end up. In the brothel to which she was sold by her own neighbour, Sashi remembers meeting at least 50 Nepali girls, a majority of them from Sindhupalchowk. "Most of them had come willingly. Even their own fathers had reached some of them here. But they never knew anything about all the suffering they would face in Bombay," explains Sashi.

In Krishna Chhetri's village of Palchowk (which provides the second half of

the district's name) stands the 100-year-old temple of Shri Jai Bageshwari Devi, much revered by the Bombay veterans of Sindhupalchowk as well as the neighbouring Nuwakot district. Travelling from far afield, richly adorned women, escorted by their families, arrive here on Saturdays to perform the elaborate Hindu rite of Panchawoli. Lavish spending is in order, and up to NPR 10,000 (USD 150) is paid per buffalo sacrifice. Holy offerings are made to Bageshwari Devi, up to NPR 15,000, says Chhetri. All this conspicuous spending has the locals wide-eyed – it is "Bambai" that makes it possible.

The Bhageshwari mandir also serves as a place where sex workers and traffickers alike come to expiate their 'sins'. This is evident from the large sums that have been contributed for the restoration and upkeep of the temple. The names of contributors prominently displayed on the walls, unlike in other temples of Nepal, are primarily those of women.

What is strange but perhaps natural is that the very young girls of Sindhupalchowk who have suffered at the hands of their brothel managers emerge over time as mirror images of their tormentors. These prematurely aged women, clearly, think nothing of entrapping more and ever more young girls from Sindhupalchowk into the maze of Bombay's sex trade. The very women who have been trafficked by their parents, or by middle-men (and -women), are more than willing, in the role of brothel managers and gharwalis, to encourage the export of more young women from Sindhupalchowk to Kamathipura and Falkland Road.

Mahendra Trivedi, an ayurvedic practitioner in Bombay and one of the first persons to begin a counselling service for Nepali prostitutes, says he has given up trying to change the attitude of the gharwalis. At one time, Trivedi helped start the Sanyukta Nepali Satya Sodhak Pedit Mahila Sangh, an organisation of prostitutes and brothel keepers promoting the welfare of Nepali sex workers and their children.

"The movement was begun to help Nepali sex workers unite against the corrupt police, local goondas and wicked clients. It was also meant to solve problems of illiteracy and dis-

ease, and to help those who wanted to leave prostitution," recalls Trivedi. According to him, however, now the organisation has become a base to expand the market for Nepali prostitutes in Bombay. "The Sangh is now doing more harm than good," says Trivedi.

The membership of the Sangh is down today to just 3000 from the 12,000 during the late 1980s. Until a decade ago, about 80 to 90 gharwalis used to attend meetings every Saturday, discussing matters of concern to the Nepali sex workers. This does not happen any

Nepal

Nepal was the original maker of the myth of trafficking in the regional and international community. Gita and her drugged Frooti established the precedent in South Asia for heart- and wallet-wrenching sensationalism. The persistence of the myth has put Nepal's discourse significantly behind that of other South Asian countries. While the majority of attention on trafficking is placed on several "danger districts", which happen to surround Kathmandu Valley, it is painfully obvious that these sparsely-populated districts cannot account for the large number of Nepali girls and women selling sex in India. Nepal has a number of maturing rural NGOs which have significant knowledge of trafficking patterns across the country, but their knowledge has generally been ignored because the trafficking arena is dominated by Kathmandu-based "power NGOs" and international donors in their thrall.

The perception of "trafficking" has evolved very little over the last decade. Among NGOs and government people, there is a strong denial of families' direct, willing involvement in selling their children; in general, families are

more, and the main Tamang and Sherpa gharwalis in the executive committee of the organisation actually own more brothels today than ever before. "The gharwalis kept on expanding brothels on the pretext of providing more rooms to their girls," recalls Trivedi. The Bombay bazaar for Nepali girls is getting larger, and back in Sindhupalchowk, the supply is assured into the future.

N. Newar is a Kathmandu-based journalist with special interest in human rights issues.

conceived to have been either duped or coerced by abject poverty. Those fighting trafficking almost universally deny that the girls involved may have prior knowledge that they are going to enter sex work. In-country trafficking is ignored, despite evidence from grassroots NGOs and international-NGOs that traffickers are "shopping" in the hills for girls to serve in the brothels of Biratnagar, Kathmandu and Pokhara.

Recently, the matter of migrant labour has entered the consciousness of Nepali discussants. As in Sri Lanka, there is concern that migrant women workers unwittingly enter prostitution. Unlike in Sri Lanka, the number of women migrants, their destinations and their level of welfare are still largely unknown. Filling the vacuum, the media are beginning to play "I was raped by my boss" tapes, which promise to monopolise the trafficking discourse, drowning out other significant issues of female migrant labour. As with Nepali girls' knowing entry into prostitution in Nepal and India, activists are mute about the Nepalis willingly seeking sex work overseas, despite public knowledge that for years Nepali women have been going for sex work in Hong Kong, Japan and Korea.

På besøk hos lavkastegruppe i Nepal

Jeg møtte kvinnene i gruppen Dalit Kisan på min tredje dags vandring i Lamjung-området, ca 150 kilometer vest for hovedstaden Katmandu. Som hele det sentrale beltet i Nepal mellom Himalaya og lavlandet på grensa mot India, er det et utrolig vakkert åslandskap. Gjennom generasjoner har bøndene bygget terrasser i de stupbratte liene. Nepal er et stort mesterverk i folkelig ingeniorkunst. Veier er det imidlertid lite av, så distansene her regnes i timers marsj.

Dalit Kisan er en av gruppene i organisasjonen COPPADES som støttes av Utviklingsfonde.

«Vi vil utvikle oss selv og landet vårt, og vi hadde hørt hva andre kvinnegrupper hadde gjort. Derfor dannet vi gruppen vår, Dalit Kisan, for et år siden», sier Singe Paniyar.

«Gruppen har 20 medlemmer. Vi har møte en gang i måneden, men det meste skjer utenom møtene. Vi har gjennomført grunnkurset i skriving og lesing. Da møttes vi to timer hver dag i et halvt år. Det var veldig hardt, men jeg likte det.», sier Phul Maya.

Spare- og lånefond

«Noe av det viktigste med gruppen er spare- og lånefondet», sier Canga Panjar. «Vi sparer 10 rupies (ca kr 1,25) per måned. Etter at vi hadde hatt gruppen i 8 måneder og vist at vi klarte å spare og ha en skikkelig gruppe, fikk vi 20 000 rupies fra COPPADES til et rullerende lånefond. 10 av oss har nå for to måneder siden fått lån på 2000 rupies hver fra dette lånefondet til ting som gjør at vi kan få mer inntekter. De fleste har lånt til å kjøpe geiter, et par til å kjøpe griser, og en til å starte en liten butikk. Vi har bestemt at vi skal betale 24 prosent rente, og at vi skal betale alt tilbake om ett år. Vi må først få killinger og grisunger som kan ales opp og selges, før vi kan betale tilbake lånene. Vi kan få 3-4000 rupies for ei voksen geit når vi selger den, så vi får ikke noen problemer med å betale tilbake.»

Bijaya Gurung fra COPPADES bekrefter at det er små problemer med tilbakebetaling av lånene. Han arbeider med organi-

sering, mobilisering, kunnskapsspredning, og spare- og lånefond blant de fattige i Lamjung-området - først og fremst kvinner.

«Vi har nå 39 slike kvinnegrupper, og noen av dem har eksistert i fem år», sier Bijaya. «Gruppene klarer å bygge seg opp større og større lånefond gjennom egen sparing, gjennom rentene de tar på lånene, og noen av dem tjener penger på f.eks. sang og dans ved brylluper.»

En rensligere landsby

En del av programmet til COPPADES er også helse- og hygieneopplysning i kvinnegruppene. En av de 9 motivatørene (feltarbeiderne) i organisasjonen deltar på møtene i gruppene, og opplysning og diskusjon om helse og hygiene er en del av gruppeaktiviteten. Dalit Kisan-gruppen har satt i gang flere tiltak for å gjøre landsbyen renere og rensligere. Med økonomisk støtte fra de lokale myndighetene har de fått laget en vannpost. Alle medlemmene i gruppen har bygget latriner. Før gjorde folk fra seg der de fant det for godt. Forbedring av stiene, bl.a. med steinsetting så de ikke blir så gjørmete og glatte, er også et resultat av diskusjonene i gruppen.

Konfliktløsning

«Gruppen vår har også vært viktig for å løse noen konflikter i landsbyen», sier en av mursteinsbærerne. «En kvinne fikk barn med en annen mann enn mannen sin, mens han jobbet i India. Faren til barnet nektet for at han var faren, og ville ikke ta noe ansvar for barnet. Vi diskuterte det i gruppen, og snakket med han. Etter en stund innrømmet han farskapet, følger opp forpliktelsene nå.

Et annet eksempel var en konflikt om noen dyr og hvor de beitet. I stedet for å gå til politiet med saken, løste vi det i gruppen. Politiet ville nok heller ikke ha hjulpet oss fordi vi er lavkaster.»

Aksel Nørstad

U-NYTT 3/98

Artikkelen er noe forkortet. Red.

En antropologisk fejltagelse ???

Af Karen Valentin, Ph.D. stipendiat ved Inst. for Antropologi

NEPAL VISION

Artikkelen er noe forkortet. Red.

Tre dage før afreise fra Kathmandu ønskede jeg at samle alle familier fra den squatter-bosættelse, der de foregående otte måneder havde været centrum for mine etnografiske studier og min daglige færden, til en sammenkomst dels for at takke for deres hjælp og gæstfrihed, dels for at fejre min fødselsdag.

Som ved enhver anden festlighed var et centralt element bespisningen, og i samråd med en gruppe unge mennesker fik jeg stablet et arrangement på benene, der skulle huse de ca. 200 mennesker..... troede jeg. Hvad, jeg ikke havde taget højde for, var, at en af de ivrigste hjælpere, en ung fyr på 17 år, tilhører den såkladt urene skrædderkaste Damai. Hverken min assistent, der er Gurung og arbejder som socialarbejder, eller nogle af de andre unge hjælpere kommenterede det og indgik i samarbejdet på lige fod. Som forberedelserne startede, begyndte rygterne at spredes: adskillige af de voksne højkaster ville ikke deltage i spisningen, fordi den unge Damai havde været for involveret i forberedelsen, og fordi madlavningen havde foregået for fysisk tæt på en klynge lavkastehuse. Det var datteren til et af de par, der ikke ville deltage, som formidlede budskabet til mig. Selv er hun til sine forældres store utilfredshed kristen og derfor ikke underlagt traditionelle kasterestriktioner. Hun foreslog at rådføre mig med en af de ældre mænd af relativ lav, men dog ren kaste. I kraft af hans senioritet, populari-

tet og autoritet mente hun, at han ville være i stand til at finde en løsning og mediere mellem de implicerede parter. Inden længe blev den halvt forberedte mad båret ned til pigens forældres hus, hvor dent blev kogt færdigt. Blandt Damai'erne førte det til åbenlys vrede, og den unge mand selv brød stortudende sammen: "... Bare fordi jeg er sano jaat" (direkte oversat "lille kaste" og brugt om lavkaster). Han blev støttet af de andre unge, hvoraf nogle er børn af de protesterende højkaster. En stor del af den øvrige voksne befolkning viste sympati med Damai'erne ved at sige, at de kun ville deltage, såfremt maden ikke blev serveret fra højkasternes hus, men på en stor åben plads. Et stort telt blev lejet, hvorunder bespisning og efterfølgende fest foregik. Kun få højkastefamilier deltog ikke. Gemytterne var dæmpet nogenlunde (på nær antropologens!!!), men snakken gik rundt omkring i husene. Ifølge flere folk var en lignende og så åben konflikt aldrig før oplevet i området. For læsere af Nepal Vision, der jo kender til landets kulturelle og religiøse forhold, kan det måske lyde en smule underligt, endda naivt, at jeg ikke havde forudset disse problemer. Fordi adskillige børn og unge fra højkastefamilier samt min lokale assistent i såvel ord som handling gav udtryk for, at det ikke var et problem, tillagde jeg det ikke tilstrækkelig betydning på forhånd. Men hvad.... antropologer som alle andre må erkende, at vi ikke kan forudse alt i verden, men at vi til gengæld kan lære af det uforudsigelige. ■

Dømt til å bli musiker

Av Hans Weisethaunet

I Nepal blir man født som musiker. Der har medlemmer av Gaine-kasten fått sitt liv forutbestemt gjennom reinkarnasjon. Og yrket deres sees på som det desidert laveste i kaste-hierarkiet: musikeryrket.

På kryss og tvers av daler og fjellsider lever disse musikerne et liv på vandring, fra landsby til landsby. De ser det som sin forutbestemte livsoppgave å spille sarangi og synge om alt fra mytiske guder til historiske begivenheter og dagsaktuelle nyheter.

– Egentlig er vi en kaste av omvandrende nyhetsformidlere. En slags levende avis, forteller Ram Saran Nepali. Som medlem av yrkesmusikerkasten Gaine er han en omstreifende profesjonell folkemusiker. Likevel reserverer han seg mot begrepet folkemusikk. Folkemusikk kan lett komme til å bli oppfattet som noe som kommer helt "naturlig", nærmest av

seg selv. Også denne musikken forutsetter selvfølgelig en opphavsmann og en utøver. Selv om Gaine-kasten spiller nepalsk folkemusikk er det ikke slik at alle kan spille denne musikken. Også her finnes gode og mindre gode utøvere, estetiske vurderinger og smaksdommer. Kanskje er folkemusikken først og fremst båret fram av noen få særpregede utøvere? Noen originaler som spiller innenfor en gitt tradisjon, men som også tilfører noe unikt og personlig?

En mangfoldig musikkultur
Nepal er et land med over 20 millioner innbyggere. Her finnes et rikt mangfold av etniske minoriteter og folkeslag. I sen-

trum av Asia, mellom gigantene India og Kina, rager det vesle fjellandet. Med sine 8.848 meter over havet står Everest-toppen, eller Sagarmatha som de selv kaller den, som et definitivt høydepunkt. Og som et av de få såkalte tredje-verdens land som aldri ble underlagt imperialistisk kolonivelde, har nepaleserne også bevart sin stolthet.

Kulturelt er dette et svært sammensatt område, hvor ulike folkegrupper og mer enn 30 forskjellige språk gjør sitt til at variasjonen også på det kulturelle området blir stor. Denne kulturrikedommen, hvor musikk utgjør en vesentlig del av hverdagen til folk flest, har i Vesten ofte kommet noe i skyggen av interessen for Tibet. Den tibetanske buddhismen har imidlertid også sin utbredelse i Nepal. Samtidig kjenntegnes Nepal på det religiøse området særlig av sin unike sammensmeltning av hinduisme og buddhisme, og lokale varianter som tantrisme og shamanisme. Blant Newarene i Kathmandu-dalen er f.eks. denne blandingen så sterk at de ofte ikke en gang vil forstå betydningen av turistens noe naive spørsmål: Er du en hindu eller buddhist?

Reinkarnasjon

Grunnlaget for den omfattende reisevirksomheten og musiseringen hos Gaine-musikerne er at de gjennom reinkarnasjon er blitt født til et liv som musiker. Som far og bestefar har de en forutbestemt plikt til å vandreg fra landsby til landsby. Som motytelse og takk får de gjerne mat og noe ris med på veien hjem etter endt framføring.

Forestillingene om reinkarnasjon står sentralt i hinduismen. Sentrale begreper for denne prosessen er karma og dharma. Dharma, gjerningene i ditt

liv, sees på som bestemmende for ditt neste liv. På grunnlag av dette bestemmes din karma, eller skjebne. Med andre ord er karma og yrkesvalg forutbestemt allerede fra fødselen, som et resultat av dine gjerninger fra forrige liv.

Det som oppleves som bittert for medlemmene av musiker-kasten selv, er at deres yrke sees på som det definitivt laveste av alle. Ikke nok med at de er lavere enn Brahminene, de lærde, og Chetriene, krigerne, men de er i tillegg plassert som lavest blant de "urene" kastene. De er lavere enn bøndene, feierne og skredderne. De eneste som sorterer under Gaine, er Badi, en kaste hvor kvinnene lever av prostitusjon. Selv om kastevesenet som lovbestemt system ble opphevet i 1963, lever det fortsatt sterkt i folks bevissthet og kulturelle praksis. Selv hevder Gainene på sin side at de er etterkommere av de guddommelige musikerne som spilte ved den hinduistisk mytologiske guden Indras palass, også kalt Gandharva. I de eldgamle Veda-tekstene fortelles det om de hellige Gandharva-musikerne, som faktisk ble skapt før noen av gudene.

Politiske budbringere

Instrumentet Gainene spiller heter sarangi. Det er en firestrengs fele som de lager selv ved å uthule et trestykke. Til strenger bruker de ofte geitetarmer, men gjerne også ståltråd eller nylonstrenger, som de kan plukke ut av en elektrisk wire eller en billig badmintonracket. Oppfinnsomheten når det gjelder instrumentmakerier med andre ord stor! I tillegg er den doble trommen madal flittig brukt, foruten at mer kjente instrumenter som sitar, tabla og fløyte også er å høre. Det finnes forøvrig et vell av ulike lokale slaginstrumenter og blå-

seinstrumenter.

I tillegg til å synge om aktuelle hendelser fører Gainenes historie oss helt tilbake til dansen av Nepal som nasjon. Da hærlederen Prithivi Naryan Shah på siste halvdel av 1700-tallet forente det som inntil da hadde vært et konglomerat av små kongedømmer, ble Gainene brukt som budbringere for troppelederne. Denne praksisen har de fortsatt helt fram til i dag. Når de vel kjente nepalske Gurkha-soldatene ble brukt som leiesoldater for de britiske India-regimentene fungerte Gainene som syngende budbringere mellom soldatene i India og familiene hjemme i landsbyen i Nepal. De syngende beretningene til Gainene fremstilte ofte sider ved begivenhetene som ble sensurert fra soldatenes egne brev. Gurkhasoldatene gjorde som kjent en betydelig innsats verden over, både under første og andre verdenskrig. Imidlertid er smerten og lidelsen til soldatene i krig et tema som ikke er tatt opp i offisiell retorikk og historieframstillinger, men som blir følelsesmessig sterkt formidlet gjennom Gainenes sang. Generelt har Gaine-tekstene ofte en sterkt samfunnskritisk brodd. En Gaine kan synge om fattigdom og folks daglige problemer. Samtidig er han en utpreget humorist og satiriker, som ikke går av veien for å kritisere hverken konge eller regjering.

Fattigdom og glede

Statistisk sett er Nepal et av de aller fattigste landene i Asia. Med en forventet levealder på 52 år, og analfabetisme på over 70 prosent, svarer de definitivt til karakteristikken U-land. Likevel er møtet med nepaleserne så godt som alltid et møte med uforskammet positive mennesker. Kanskje har dette sam-

menheng med nettopp den store kulturelle aktiviteten. Hver tid på året har sin feiring, og blant Newarene i Kathmandudalen feires mer enn to tusen ulike festivaler årlig, hvilket selvsagt innebærer at en rekke ulike festivaler også pågår samtidig.

Mye av betydningen den nepalske musikken får er gitt gjennom de spesielle sammenhengene de inngår i. For en utenforstående vil deler av denne klangverdenen i første omgang virke svært fremmedartet og uforståelig. Etter en viss innlevelse i de lokale forhold begynner klangen imidlertid å tre fram på en annen måte. Musikken får sin mening ut fra en stillforståelse som er vesentlig forskjellig fra Vestens musikktradisjoner. En kan derfor si at nye musikkverdener åpnes gjennom møtet med de andre musikkulturer, selv om det ikke er så sikkert at musikken er et universelt språk som uten videre kan forstås på tvers av alle grenser. Noe forsvinner og blir galt når samisk joik f.eks. presenteres som indianer-musikk på amerikansk CD-utgivelser. Kanskje har musikk det til felles med språk at en ikke uten videre kan forstå et vilt fremmed språk. Men en kan likevel lære andre språk. Kanskje er folkemusikk først og fremst kjennetegnet av at den er nært knyttet til folks spesielle kulturelle opplevelser? Vår opplevelse av musikken blir derfor kanskje større og annerledes om vi kjenner noe til opprinnelsen for dens tilblivelse, enten musikken er amerikansk, nepalsk, eller norsk?

Nepalsk musikk er sjelden vare i Norge. I programmene "Musikk ved foten av Himalaya" får vi høre opptak med musikerne fra dette fjerntliggende landet. ■

Nye Musikken, Oktober 1996